

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
SOCIALVÅRD

SOCIALHJÄLPEN
1959

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1961

INLEDNING

TILL

Socialhjälpen / Kungl. Socialstyrelsen = [Social assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1959-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1957-1960.

1957-1960 med parallelltitel, innehållsförteckning och sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Fattigvården / Kungl. Socialstyrelsen = [Public assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1920-1958.

Täckningsår: 1918-1956.

Efterföljare:

Socialvården / Statistiska centralbyrån = [Social welfare statistics] / [National Bureau of Statistics]. – Stockholm : 1963-1983. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1961-1981.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : kapitel XIII.

Socialhjälpen. 1959. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2012.

urn:nbn:se:scb-sochja-1959

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
SOCIALVÅRD

SOCIALHJÄLPEN
1959

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1961

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN
SOCIAL WELFARE

SOCIAL ASSISTANCE

1959

SOCIAL WELFARE BOARD

STOCKHOLM 1961

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

F Ö R O R D

Socialstyrelsen får härmed framlägga årsstatistiken för 1959 över kommunernas hjälpverksamhet enligt 1956 års socialhjälpslag.

I anslutning till berättelsen över socialhjälpn har intagits ett avsnitt om ålderdomshemmens driftkostnader år 1958.

Den närmaste ledningen av hithörande arbeten har handhåfts av förste aktuarien Linnéa Jonsson, under vilkens överinseende berättelsen utarbetats av amanuensen Barbro Wängberg.

Stockholm i maj 1961.

ERNST BEXELIUS

Erland v. Hofsten

Innehållsförteckning

Contents

<i>Text</i>	<i>Sid.</i>	<i>Text</i>	<i>Page</i>
Sammanfattning på engelska	7	Summary in English	7
I. <i>Primärmaterialet och bearbetningen</i>	11	I. <i>Primary material and processing</i> ...	11
Socialhjälpslagen	11	The Social Assistance Act	11
Omfattningen av socialhjälpstatistiken	11	The coverage of the social assistance statistics	11
Bearbetningen av primärmaterialet	12	The processing of the primary material	12
II. <i>Hjälpfullen och deras fördelning på olika familjetyper</i>	12	II. <i>The cases dealt with and their distribution according to different types of families</i>	12
Antalet hjälpta familjer	12	The number of families assisted	12
De hjälpta familjerna inom olika familjetyper	14	The families assisted in different types of families	14
De hjälpta familjerna fördelade efter barnantal	16	The families assisted according to the number of children	16
De hjälpta familjerna fördelade efter familjeföreståndarens ålder	16	The families assisted according to the age of the head of the family	16
III. <i>Hjälptagarnas antal och andel av befolkningen</i>	19	III. <i>The number of persons in receipt of assistance and their ratio to the total population</i>	19
Antal personer som fått socialhjälp	19	The number of persons having received social assistance	19
Hjälptagarnas fördelning efter civilstånd samt på barn och äldre	20	The distribution of persons in receipt of assistance by marital status and by children and grown-ups	20
Antal hjälpta personer i relation till folkmängden	21	The number of persons assisted as compared to the total population	21
Kommunernas fördelning efter hjälpfrekvensen	22	The distribution of the communes according to the frequency of social assistance	22
IV. <i>Hjälpfallens fördelning efter hjälpens art</i>	24	IV. <i>The cases dealt with distributed according to the type of assistance</i> ...	24
Socialhjälpens huvudformer	24	The main forms of social assistance	24
Förekomsten av hjälp till uppehållet	25	The extent of assistance for living expenses	25
Förekomsten av vård på sjukvårdsanstalt	26	The extent of hospital care	26
Förekomsten av annan hjälp	26	The extent of other forms of assistance	26
Förekomsten av borgenslån	26	The extent of loans against security	26
V. <i>Hjälp till uppehållet</i>	27	V. <i>Assistance for living expenses</i>	27
Antal hjälpfall	27	The number of cases	27
Antal hjälpta personer	28	The number of persons assisted	28
Hjälpens varaktighet	28	The duration of the assistance	28
Värdet av hjälpen till uppehållet	33	The value of the assistance for living expenses	33
VI. <i>Vård på sjukvårdsanstalt</i>	34	VI. <i>Hospital care</i>	34
Antal vårdtagare m. m.	34	The number of patients, etc.	34
Antal vård dagar och vårdens värde	35	The number of days of hospital care and the value of this care	35
VII. <i>Annan hjälp</i>	36	VII. <i>Other forms of assistance</i>	36
Antal hjälpfall	36	The number of cases	36
Antal personer som fått annan hjälp	37	The number of persons having received other assistance	37
Hjälpens värde	38	The value of other assistance	38
VIII. <i>Borgen på lån</i>	38	VIII. <i>Loans against security</i>	38
IX. <i>Socialhjälpens totala värde</i>	39	IX. <i>The total value of social assistance</i> ..	39

	Sid.		Page
X. Ålderdomshemmens driftkostnader år 1958	42	X. Current costs of the homes for the aged in 1958	42
Hemmens finansiering	45	The financing of the homes	45
<i>Diagram</i>		<i>Charts</i>	
Socialhjälpfall åren 1957—1959....	15	Cases of assistance during 1957—1959	15
Hjälpfallens fördelning på olika hjälpformer för olika familjetyper	27	The cases dealt with distributed by different forms of assistance for different types of families	27
Varaktigheten av fallen med hjälp till uppehållet inom olika familjetyper	32	The duration of the cases with assistance for living expenses in different types of families.....	32
Omfattningen och värdet av olika former av socialhjälp (i %)	40	The size and the value of different forms of social assistance (in per cent).....	40
<i>Tabeller</i>		<i>Tables</i>	
Tab. 1. Antal hjälpfall med fördelning efter familjetyp samt antal hjälptagare med fördelning på vuxna män, kvinnor och barn, länsvis	48	Tab. 1. The number of cases with distribution according to type of family and the number of recipients of assistance with distribution by adult men, women and children, according to county ...	48
Tab. 2. Antal hjälpfall med fördelning efter familjetyp samt antal hjälptagare med fördelning på vuxna män, kvinnor och barn, i städer över 20 000 invånare	50	Tab. 2. The number of cases with distribution according to type of family and the number of recipients of assistance with distribution by adult men, women and children, in towns with more than 20 000 inhabitants	50
Ordlista på engelska	51	Glossary in English	51

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Repetition	»	Repetition
Intet finns att redovisa ..	—	Magnitude nil
Mindre än 0,5 av enheten	0	Magnitude less than half of unit employed
Uppgift alltför osäker:		Data unreliable:
(absoluta talet är mellan 50 och 100)	()	(the absolute number is between 50 and 100)
(absoluta talet är lägre än 50)	..	(the absolute number is less than 50)

Summary

In this Report on social assistance the inmates of homes for the aged have not been included. The statistics cover only persons in receipt of assistance who have received assistance for living expenses, for hospital care or other help from a Social Committee.

The number of cases dealt with and their distribution according to different types of families

In round figures, 155 500 families received social assistance in 1959 and the number of persons assisted, including all members of families, amounted to a total of 326 800. Compared with 1958 this is an decrease by 0,5 %. The number of cases dealt with has decreased in all types of families excluded among single men with children and single women with children. The number of cases in different family types during the last three years is illustrated by the diagram at page 15.

Families with children accounted for 35 % of all cases dealt with. The majority were married couples with children, they were responsible for 22 %. The relative number of single women with children amounted to 12 %. Out of the total number of families, 24 % had 1 or 2 children, while 11 % had 3 or more children. The corresponding figures for the married couples were 40 and 25 % respectively.

Out of all cases dealt with, the head of the family was under the age of 30

in 16 % of the cases, under the age of 50 in 52 % of all cases and over 67 years in 16 % of the cases. There is a great variation in age distribution between different types of families, 79 % of all married couples with children being under 50 while only 19 % of the married couples without children are under this age.

Persons in receipt of assistance as a ratio of the total population

Out of all persons assisted, 30 % were adult men, 34 % adult women and 36 % children under the age of sixteen. Since 1958 the number of men has decreased by 1,2 %, the number of children by 0,6 % and the number of women by 0,2 %.

The number of persons receiving social assistance was 4,4 % of the population of the whole country. The frequency of assistance varies considerably between different parts of the country. The greatest relative number of recipients of assistance is to be found in the rural areas of the most northerly country (8,1 %), the lowest in the rural areas of southern Sweden (approximately 1,5 %). Out of the largest towns the highest frequency was for Eskilstuna and Stockholm with 7 %.

The number of persons assisted in relation to the population in different age groups shows a rather high percentage for children and for old people. The lowest percentage is for the ages from 16—29.

Assistance for living expense

The most common form of social assistance is called "assistance for living expenses" and covers what is provided in the home in cash or in kind in the form of food, fuel, help with the rent, food coupons, clothing, etc. A total of 83 % of the families assisted have received assistance of this kind, 65 % this alone and 18 % in combination with another type of assistance. The number of families receiving assistance for living expenses amounted to 127 600, the figure for the rural areas being 44 100 and the towns 83 500. This is an insignificant increase since 1958 by 100 cases. A total of approximately 283 200 persons received assistance for living expenses. In comparison with the previous year this is an decrease by 1 400 persons.

The distribution of the families receiving assistance for living expenses differs only slightly from the corresponding figures of the total number of cases. Married couples with children are to be found rather more often in the former group (24 %) than among all cases dealt with (22 %).

Those having received assistance for living expenses were on the average somewhat younger than all the cases as a whole. This is principally true of the childless types of families.

The cases having been divided roughly in accordance with the duration of the assistance into two categories, longterm and temporary. Cases lasting through the year amounted to 19 % of the total (25 % in the rural areas and 15 % in the towns), while the cases that lasted three months at the most amounted to 53 % (49 % in the rural areas and 54 % in the towns). The temporary cases dealt with are concentrated in both the

youngest and the oldest age groups. There is a great predominance of the temporary cases in the type of family, single man without children, in particular, (66 % of the cases did not last for more than three months).

On an average assistance for living expenses has been provided for 5,5 months in the rural areas, 4,8 in the towns and 5,0 months in the whole country.

Social assistance for living expenses cost the Social Committees 112,6 million kronor, which is 4 % more than during 1958. The average value per case dealt with and month amounted to kr 176 as against kr 171 a year earlier. The average sum is somewhat higher (kr 196) in the towns than in the rural areas (kr 143).

Hospital care

Since 1958 the number of persons cared for at the expense of a Social Committee has gone down from 10 410 to 8 410. The decrease was in the rural areas (19 %) and in the towns (20 %). There were somewhat more male patients (51 %) than female (47 %); the figure for children was only 2 %. The average length of hospital care for all persons cared for at a hospital at the expense of a Social Committee was 198 days (in the rural areas 235 days and in the towns 152 days). Rather more than one-third of the total number had remained at a hospital throughout the year while nearly the same number had been cared for less than three months.

The total value of the assistance provided by the Social Committees for care at a hospital amounted to 11,6 million kronor, which is an increase of 12 % in

comparison with 1958. The increase was in the rural areas 16 %; in the cities only 6 %. Costs have generally been calculated from a basis of the low fees paid by the Social Committees to the county hospitals or other general institutions for the sick, e. g. mental hospitals or hospitals for chronic sick. The average cost of a day of hospital care amounted in 1959 to 7,05 kronor.

Other forms of assistance

Assistance not belonging to any other group is classified under this heading. Examples are boarding out in private homes, equipping before admission to some institution, fares, the cost of vocational training or re-training, free baths, medical care, medicine, dental care, burial expences, assistance for housing improvements, contributions towards an invalid carriage, etc. About 31 % of all the cases dealt with, i. e. about 48 600 received other assistance in 1959. This is an increase by 2 000 cases (4 %) since 1958. The rise was greater in the towns (7 %) than in the rural areas (1 %).

The number of persons receiving other assistance amounted to 60 450 persons, 45 % being men, 40 % women and 15 % children under the age of sixteen. The average value of this assistance amounted in 1959 to kr 268 when this assistance was alone provided and to kr 210 when this assistance was provided in combination with hospital care or with assistance for living expenses.

The total value of the assistance classified under this heading amounted to 11,6 million kronor, which corresponds to an increase by 6 % in comparison with 1958.

Loans against security

In some cases the Social Committees may undertake to give security against loans instead of giving social assistance. However, only 351 cases being recorded for 1959; these received loans against security of a value of 1,3 million kronor. This is a decrease in comparison with 1958, when 395 loans were given of a value of 1,4 million kronor.

The total value of social assistance

The total sum disbursed by the Social Committees during 1959 in assistance for living expenses, hospital care and other assistance was 135,8 million kronor or 5 % more than 1958. The increase of these costs was greater in the rural areas (9 %) than in the towns (2 %).

Current costs of the homes for the aged in 1958

At the end of 1958 there were 1 363 homes for the aged with together 40 385 beds. The total current costs of the homes were 200 million kronor for 1958, whereof salaries and fees amounted to more than 50 %. The average costs per care day in the homes for the aged proper amounted in 1958 to 15,03 kr; in 1956 the corresponding figure was 13,02 kr (an increase during two years by 15 %). In the homes in the towns the costs amounted to 17,26 kr and in the rural areas to 13,97 kr.

For the homes for the aged proper the care expenses amount to 41 % of the income and the contributions of the municipalities to about the half.

I. Primärmaterialet och bearbetningen

Socialhjälpslagen. Den nya socialhjälpslagen trädde i kraft den 1 januari 1957. Ett kort referat av innehållet i denna nya lag återfinnes i »Socialhjälpens 1957», sid. 11—12.

Omfattningen av socialhjälpssstatistiken. Statistiken över den ekonomiska socialhjälpens grundar sig, liksom tidigare fattigvårdsstatistiken, på uppgifter ur det socialregister som enligt lagen av den 20 mars 1936 (SFS 1936: 56) skall föras i varje kommun. De principer som gäller för redovisningen till socialhjälpssstatistiken är desamma som ligger till grund för socialregistrets förande. Således är det familjen som är enheten vid redovisningen av hjälptagarna och av hjälpen storlek.

En familj omfattar, förutom huvudpersonen (som kan vara man eller kvinna), även hustru samt barn eller adoptivbarn under 16 år. Barn som fyllt 16 år och som är självständiga familjeföreståndare, redovisas för sig. I motsats till vad fallet var för fattigvårdsstatistiken, redovisas numera även ensamma barn under 16 år som ensam man respektive ensam kvinna. Dessa fall är dock till antalet ytterst ringa.

Hjälpens redovisas familjevis, vare sig familjen i dess helhet eller endast familjeföreståndaren själv eller i förekommande fall hustrun eller de minderåriga barnen fått del därav. I fråga om mer personlig hjälp, t. ex. vård på sjukvårdsanstalt eller annan hjälp (av engångsnatur) lämnas dock i varje särskilt fall

uppgift om vilken i familjen som fått denna hjälp, med fördelning på män, kvinnor och barn.

De redovisade hjälpfallen hänförs till endera av följande sex familjetyper: 1) ensam man utan barn, 2) ensam man med barn, 3) ensam kvinna utan barn, 4) ensam kvinna med barn, 5) gifta par (samboende) utan barn samt 6) gifta par (samboende) med barn. För familjer med barn redovisas antalet hemmavarande eller på socialnämndens bekostnad utom hemmet vårdade barn under 16 år.

Vissa förändringar i statistiken över socialhjälpens genomfördes i samband med att socialhjälpslagen trädde i kraft den 1 januari 1957. För dessa förändringar redogjordes i publikationen »Socialhjälpens 1957», sid. 12, till vilken hänvisas. Frågeblanketten för 1959 har samma utseende som för 1957.¹

Sedan år 1949 har vårdtagarna på ålderdomshemmen eller till dem anslutna avdelningar för mentalsjuka och långvarigt (kroniskt) sjuka ej medtagits i statistiken över socialhjälpens (fattigvården). Särskilda uppgifter om ålderdomshemmen inhämtas i regel årligen av socialstyrelsen i annat sammanhang, men av speciella skäl gjordes ingen dylik undersökning år 1959. I denna publikation, kapitel X (sid. 42) lämnas dock vissa uppgifter om ålderdomshemmens driftkostnader år 1958, som ej hann färdigställas i tid för att kunna ingå i föregående års publikation. Personer som utöver vård på ålderdomshem eller tillhö-

¹ Frågeblanketten jämte anvisningar finns avtryckta i »Socialhjälpens 1957», sid. 63—67.

rande avdelningar fått hjälp i annan form (t. ex. till medicin, skor och kläder m. m.) har givetvis medräknats i socialhjälpstatistiken.

De hjälpformer som tagits med i statistiken har liksom tidigare redovisats i tre huvudgrupper a) hjälp till uppehållet (tidigare benämnt hemunderstöd), b) vård på sjukvårdsanstalt samt c) annan ekonomisk hjälp. Härtill kommer redovisningen av vissa allmänna uppgifter om den hjälp som socialnämnderna lämnar genom att teckna borgen på lån.

Bearbetningen av primärmaterialet. Efter erforderlig granskning och komplettering av primäruppgifterna har för varje kommun vissa uppgifter hopsummerats. Dessa kommunsummer ligger till grund för tabellbilagan till denna berättelse (sid. 48—50), ävensom till en del översiktstabeller i textkapitlen. I tabellbilagan återges dessa uppgifter länsvis med fördelning på landsbygd och städer (tabell 1) varjämte uppgifter lämnas (tabell 2) för de större städerna särskilt. I textkapitlen framgår de regionala och lokala skillnaderna genom materialets uppdelning på olika riksområden för landsbygden och för städer av olika storlek.

En andra etapp består av en bearbetning av ett urval av vart femte hjälpfall. De viktigaste resultaten härav pub-

licerats i form av texttabeller i den följande berättelsen. De absoluta talen har uppmultipliserats med fem för att göras jämförbara med de tal som fotats på kommunsammandragen.

Femtedelsurvalets representativitet bestryks i flera sammanhang i det följande. Vid jämförelser kan sålunda relativa tal och medeltal i urvalsundersökningen konstateras avvika ytterst obetydligt från dem som grundats på hela primärmaterialet. I de tabeller där relativfördelningen grundats på femtedelsurvalet har de därpå beräknade procenttalen angetts utan decimaler. Dessa relativa tal har efter höjning eller sänkning angetts exakt, varför summan av procenttalen i vissa fall ej blir exakt lika med 100. Talet 23 innebär exempelvis sålunda, att värdet uttryckt med två decimaler ligger mellan 22,50 och 23,49. I de fall de relativa talen bygger på en mycket liten frekvens, har detta markerats genom att procenttalet satts inom parentes då det absoluta talet ligger mellan 50 och 100. Understiger detta 50, och uppgiften av den anledningen är allt för osäker för att kunna anges, har detta markerats med två punkter (. .). Siffran 0 anger att det finns en viss frekvens, men att den ej uppgår till 0,5. Är det absoluta talet lika med noll markeras detta med ett streck (—).

II. Hjälpfallen och deras fördelning på olika familjetyper

Antal hjälpta familjer. Antal familjer som av socialnämnderna fått hjälp till uppehållet, vård på sjukvårdsanstalt, eller annan hjälp under 1959, redovisas länsvis i tabell 1 i tabellbilagan (sid. 48), där de fördelats på olika familjetyper. I tabell 2 (sid. 50) lämnas liknande upp-

gifter för de större städerna. Antal familjer inom dessa hjälpformer uppgick till 155 500; dessa fördelade sig på landsbygd och städer samt efter familjetyper på sätt som framgår av följande tablå.

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Gifta par		Samt- liga
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
<i>Landsbygd</i>							
Antal hjälpfall	15 429	429	14 279	5 544	8 746	15 799	60 226
Förändring sedan 1958 ..	+ 309	— 5	— 504	+ 36	— 20	— 14	— 198
D:o i %	+ 2,0	— 1,2	— 3,4	+ 0,7	— 0,2	— 0,1	— 0,3
<i>Städer</i>							
Antal hjälpfall	29 897	430	23 069	13 454	10 080	18 387	95 317
Förändring sedan 1958 ..	— 946	+ 23	+ 259	+ 597	— 112	— 480	— 659
D:o i %	— 3,1	+ 5,7	+ 1,1	+ 4,6	— 1,1	— 2,5	— 0,7
<i>Hela riket</i>							
Antal hjälpfall	45 326	859	37 348	18 998	18 826	34 186	155 543
Förändring sedan 1958 ..	— 637	+ 18	— 245	+ 633	— 132	— 494	— 857
D:o i %	— 1,4	+ 2,1	— 0,7	+ 3,4	— 0,7	— 1,4	— 0,5

Som inledningsvis nämnts omfattar statistiken över socialhjälp inte de hjälpfall som fått enbart vård på ålderdomshem. Härav följer att hela antalet hjälpta familjer är något större än vad som framgår av de redovisade talen. De på ålderdomshem vårdade hjälptagarna torde emellertid inte utgöra något större antal. Hur många dessa är finns emellertid inga uppgifter om.

Antal familjer som fått socialhjälp minskade från 1958 med cirka 0,5 %.

Nedgången var i städerna 0,7 % och på landsbygden 0,3 %. Det under 1959 förbättrade arbetsmarknadsläget torde varit en bidragande orsak till det minskade behovet av socialhjälp. Redan här kan nämnas, att minskningen framför allt gäller personer i åldrarna 30—50 år.

Samtliga familjetyper med undantag av ensamma kvinnor och ensamma män med barn har minskat i antal sedan 1958. Mest markant är denna nedgång för ensamma män utan barn och gifta par med

Tab. A. Antal hjälpfall och hjälptagare inom olika riksområden

	Hjälpfall				Hjälpta personer			
	Antal		Förändring 1958—1959		Antal		Förändring 1958—1959	
	1958	1959	Antal	i %	1958	1959	Antal	i %
<i>Landsbygd</i>	60 424	60 226	— 198	— 0,3	137 423	137 205	— 218	— 0,2
Mälarlän	10 876	10 703	— 173	— 1,6	24 016	23 883	— 133	— 0,6
Östra Götaland	8 293	8 305	+ 12	+ 0,1	18 234	18 138	— 96	— 0,5
Södra Götaland	6 918	6 643	— 275	— 4,0	15 792	15 786	— 6	— 0,0
Bohuslän och Vänern	9 083	9 477	+ 394	+ 4,3	18 916	19 971	+ 1 055	+ 5,6
Dalarna och nedre Norrland ..	16 183	15 939	— 244	— 1,5	36 293	35 421	— 872	— 2,4
Övre Norrland	9 071	9 159	+ 88	+ 1,0	24 172	24 006	— 166	— 0,7
<i>Städer</i>	95 976	95 317	— 659	— 0,7	191 514	189 587	— 1 927	— 1,0
Stockholm	29 468	28 540	— 928	— 3,1	55 040	53 288	— 1 752	— 3,2
Göteborg	11 513	11 380	— 133	— 1,2	21 982	21 051	— 931	— 4,2
Malmö	5 838	5 413	— 425	— 7,3	11 758	11 195	— 563	— 4,8
Städer med 30 000—100 000 inv.	22 784	23 372	+ 588	+ 2,6	47 457	48 576	+ 1 119	+ 2,4
Städer med 10 000—30 000 inv.	20 421	20 901	+ 480	+ 2,4	42 741	43 584	+ 843	+ 2,0
Städer med under 10 000 inv..	5 952	5 711	— 241	— 4,0	12 536	11 893	— 643	— 5,1
<i>Hela riket</i>	156 400	155 543	— 857	— 0,5	328 937	326 792	— 2 145	— 0,7

	Antal hjälp- fall	därav, i %, tillhörande familjetypen					
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par	
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn
Landsbygd	60 226	26	1	24	9	14	26
Städer	95 317	32	0	24	14	11	19
Hela riket	155 543	29	1	24	12	12	22
D:o 1958	156 400	29	1	24	12	12	22

barn. Antal hjälpfall inom olika familjetyper åren 1958 och 1959 framgår även av diagrammet på sid. 15.

I tabell A redovisas antal socialhjälpfall och antal hjälpta personer inom olika riksområden på landsbygden samt i städer av olika storlek, ävensom förändringarna sedan föregående år. Full jämförbarhet råder emellertid ej mellan de bägge åren, enär Bollnäs landskommun inkorporerats i Bollnäs stad samt S:t Ibb i Landskrona år 1959.

På landsbygden har såväl hjälpfallen som antalet hjälpta personer ökat med ca 5 % i Bohuslän och Vänerlän. Den största minskningen däremot redovisas av Dalarna och nedre Norrland. Bland

städerna redovisar de minsta städerna med under 10 000 invånare den största nedgången av antal hjälpta personer, medan Malmö har den största nedgången av antalet hjälpfall. En ökning av socialhjälpens omfattning redovisas för städer med 10 000—100 000 invånare.

De hjälpta familjerna inom olika familjetyper. Hjälpfallens relativa fördelning på familjetyper framgår av ovanstående sammanställning. Ensamstående kvinnor omfattade inalles 36 % av klientelet, ensamma män 30 % samt äkta makar 34 %, dvs samma fördelning som 1958.

Tab. B. Den relativa andelen hjälpfall inom olika familjetyper och riksområden

	Antal hjälpfall i % tillhörande familjetypen					
	ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par	
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn
<i>Landsbygd</i>	26	1	24	9	15	26
Mälarlän.	25	1	25	10	15	25
Östra Götaland	26	1	26	8	16	24
Södra Götaland	23	0	26	9	14	28
Bohuslän och Vänerlän.	27	1	28	9	13	23
Dalarna och nedre Norrland	27	1	22	10	15	25
Övre Norrland	25	1	18	10	13	34
<i>Städer</i>	31	0	24	14	11	19
Stockholm	33	1	26	18	8	14
Göteborg	35	0	24	16	10	15
Malmö	30	0	22	11	14	23
Städer med 30 000—100 000 inv.	29	1	24	13	11	22
Städer med 10 000—30 000 inv.	30	0	23	11	12	23
Städer med under 10 000 inv.	31	1	24	11	12	22
<i>Hela riket</i>	29	1	24	12	12	22

Ensamma män utan barn är relativt sett något fler i städerna än på landsbygden, medan de gifta paren (såväl med som utan barn) är något fler på landsbygden.

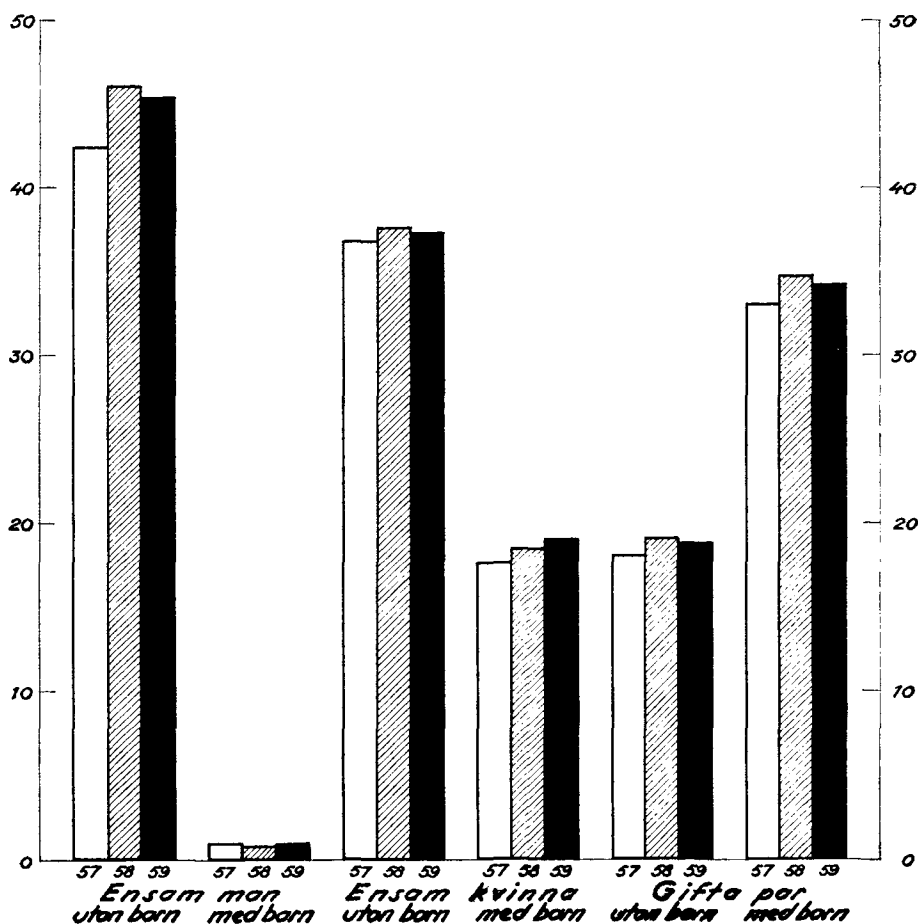
Den relativa andelen familjer med barn var i hela riket 35 %, dvs samma

siffra som ett år tidigare. De flesta barnfamiljerna tillhörde liksom föregående år familjetypen gifta par med barn, som under år 1959 omfattade 22 % av samtliga hjälpfall.

Tabell B redovisar hjälpfallens fördelning i procent inom olika riksområden

SOCIALHJÄLPFALL ÅREN 1957-1959

Antal/
1000-tal

på landsbygden samt i städer av olika storlek. På landsbygden föreligger inga större variationer mellan olika delar av riket i fördelningen på familjetyper med ett undantag, nämligen i fråga om Övre Norrland, där den relativa andelen gifta par med barn är rätt mycket högre (34 %), än i övriga delar av riket (mellan 23 och 28 %). Å andra sidan är framför allt ensamman kvinnor utan barn färre i Övre Norrland. Bland städerna redovisar Stockholm och Göteborg anmärkningsvärt många ensamman kvinnor med barn och få gifta par. I dessa städer är andelen ensamman män utan barn något högre än genomsnittet.

De hjälpta familjerna fördelade efter barnantal. I tabell C redovisas antal

Tab. C. Antal hjälpta familjer inom olika familjegrupper, fördelade efter barnantal

	Lands- bygd	Städer	Hela riket
<i>Ensamman män</i>			
Antal fall	15 800	30 000	45 800
därav i % med			
0 barn	97	99	98
1—2 "	2	1	2
3 o. flera barn	1	0	0
<i>Ensamman kvinnor</i>			
Antal fall	19 500	36 900	56 400
därav i % med			
0 barn	73	63	66
1—2 "	20	30	27
3 o. flera barn	7	7	7
<i>Gifta par</i>			
Antal fall	24 800	28 500	53 300
därav i % med			
0 barn	35	36	35
1—2 "	37	42	40
3 o. flera barn	28	22	25
<i>Samtliga familjer</i>			
Antal fall	60 100	95 400	155 500
därav i % med			
0 barn	64	66	65
1—2 "	22	25	24
3 o. flera barn	14	9	11

hjälpfamiljer inom olika familjetyper, fördelade efter barnantal. Av samtliga familjer som fått hjälp av socialnämnden hade 24 % ett eller två barn och 11 % tre eller flera barn. Givetvis förekom barnen mest bland gifta par, av vilka i det närmaste två tredjedelar hade minderåriga barn att försörja, mot en tredjedel av de ensamman kvinnorna och 2 % av de ensamman männen. Vissa smärre skillnader föreligger mellan landsbygd och städer. För de gifta är således familjerna med ett eller två barn något vanligare i städerna (42 %) än på landsbygden (37 %), medan motsatsen råder beträffande familjer med tre eller flera barn (22 respektive 28 %). Andelen ensamman kvinnor utan barn är större på landsbygden (73 %) än i städerna (63 %), medan i fråga om de ensamman männen inga nämnvärda differenser kan konstateras.

Totalantalet barnfamiljer, som någon gång under 1959 fått socialhjälp uppgick i runt tal till 54 100. Detta innebär en obetydlig ökning sedan 1958. Antalet hemmavarande eller på socialnämndens bekostnad utom hemmet vårdade barn i dessa familjer uppgick till cirka 118 200, en minskning sedan föregående år med 700 barn, dvs knappt 1 %. De barnfamiljer som fått socialhjälp samt antalet barn i dessa familjer fördelar sig på ett- och tvåbarnsfamiljer respektive flerbarnsfamiljer på sätt som framgår av tablan överst på nästa sida.

De hjälpta familjerna fördelade efter familjeföreståndarens ålder. För varje familj, som fått socialhjälp har familjeförsörjarens eller huvudpersonens ålder efterfrågats. Ensamman barn under 16 år har före 1957 redovisats som en särskild familjetyper. Numera redovisas dessa barn som ensamman män respektive ensamman

	Landsbygd	Städer	Hela riket 1958	1959
Antal barnfamiljer	21 800	32 300	53 900	54 100
Därav med				
1—2 barn	13 300	23 500	35 900	36 800
3 el. flera barn	8 500	8 800	18 000	17 300
Antal barn	52 400	65 800	118 900	118 200
Därav i familjer med				
1—2 barn	19 000	34 200	51 400	53 200
3 el. flera barn	33 400	31 600	67 500	65 000

kvinnor och i tabellerna över åldersfördelningen i åldersgruppen under 16 år. Av denna anledning förekommer ett mindre antal hjälpfall där »familjeföreståndaren» är under 16 år. Deras antal understiger dock i samtliga grupper 1 %.

I tabell D lämnas en översikt över antalet familjeföreståndare i olika åldrar samt de relativa förändringarna inom respektive åldersgrupp sedan närmast föregående år. Hjälpfallen har minskat mest i åldersgrupperna 67—74 år samt 30—39 år med respektive 5 och 4 %. Denna minskning har för de äldre i det närmaste varit helt koncentrerad till landsbygden. I åldern 30—39 år har däremot nedgången varit kraftigare i städerna.

Den relativa åldersfördelningen bland hjälptagarna inom olika familjetyper på landsbygden och i städerna framgår av tabell E. I fråga om samtliga fall råder

inga större skillnader i åldersfördelningen mellan landsbygd och städer. I städerna är åldersgrupperna 16—49 år något vanligare (56 % mot 48 % på landsbygden), medan de högre åldrarna är något vanligare på landsbygden. Beträffande ensamma män utan barn är de arbetsföra åldrarna mest vanliga i städerna. En markant skillnad, såväl på landsbygden som i städerna, råder mellan familjetyperna ensamma män utan barn och ensamma kvinnor utan barn. Männen är i genomsnitt betydligt yngre. Sålunda var bland dessa män nära 60 % under 50 år och blott 15 % över 67 år. Bland kvinnorna var 26 % under 50 år och inemot en tredjedel över 67 år. Vid en jämförelse mellan ensamma män med barn och ensamma kvinnor med barn finner man att männen i genomsnitt är något äldre. Emellertid är denna grupp rätt liten, varför slutsatser och jämförelser bör göras med viss för-

Tab. D. Antal hjälpfall fördelade efter familjeföreståndarens ålder

Ålder	Antal hjälpfall			Förändring 1958—1959 i %		
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket
—15 år	100	100	200			
16—29 »	8 800	16 700	25 500	+ 7,9	— 2,3	+ 1,0
30—39 »	9 400	18 900	28 300	— 1,2	— 4,9	— 3,7
40—49 »	10 300	18 200	28 500	— 1,6	— 1,2	— 1,3
50—59 »	11 200	17 200	28 400	— 0,7	+ 4,3	+ 2,3
60—66 »	8 300	11 500	19 800	+ 3,8	+ 2,1	+ 2,8
67—74 »	5 800	7 700	13 500	— 8,8	— 1,5	— 4,8
75— »	6 100	5 200	11 300	— 5,8	+ 3,4	— 1,8

Tab. E. Antal hjälpfall inom olika familjetyper fördelade efter familjeföreståndarens ålder

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Gifta par		Samtliga
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
<i>Landsbygd</i>							
Antal fall	15 429	429	14 279	5 544	8 746	15 799	60 226
därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
—15 år	0	—	0	0	—	—	0
16—29 »	26	9	8	24	2	13	15
30—39 »	13	16	4	28	4	30	16
40—49 »	13	29	8	29	8	30	17
50—59 »	15	34	19	15	22	21	19
60—66 »	12	7	24	2	26	5	14
67—74 »	9	5	17	1	21	1	10
75— »	11	—	21	0	16	1	10
<i>Städer</i>							
Antal fall	29 897	430	23 069	13 454	10 080	18 387	95 317
därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
—15 år	0	—	0	0	—	—	0
16—29 »	22	3	10	27	3	20	17
30—39 »	18	28	6	33	7	37	20
40—49 »	19	35	11	28	12	27	19
50—59 »	18	24	23	11	23	13	18
60—66 »	11	7	23	1	24	2	12
67—74 »	7	3	15	—	19	1	8
75— »	5	—	12	0	11	0	5
<i>Hela riket</i>							
Antal fall	45 326	859	37 348	18 998	18 826	34 186	155 543
därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
—15 år	0	—	0	0	—	—	0
16—29 »	24	6	10	26	3	17	16
30—39 »	16	22	6	32	6	34	18
40—49 »	17	32	10	28	10	28	18
50—59 »	17	29	21	12	23	17	18
60—66 »	11	7	23	1	25	3	13
67—74 »	8	4	16	0	20	1	9
75— »	7	—	15	0	14	0	7

siktighet. De gifta paren utan barn är avsevärt äldre på landsbygden, där nära

två tredjedelar är över 60 år, än i städerna, där 54 % är över 60 år.

III. Hjälpntagarnas antal och andel av befolkningen

Antal personer som fått socialhjälp.

Som hjälpstagare räknas i det följande samtliga familjemedlemmar i de familjer som fått socialhjälp, oavsett om hela familjen eller endast någon av dess medlemmar kommit i åtnjutande av hjälp eller av vård.

Hela antalet hjälpta personer under år 1959 var, som redan framgått av tabell A, 326 800. Deras fördelning på landsbygd och städer samt på män, kvinnor och barn under 16 år framgår av efterföljande sammanställning, vari även redovisas förändringen sedan föregående år i antalet personer som fått socialhjälp.

Antalet hjälpta personer har sedan närmast föregående år minskat med 2 100, dvs knappt 1 %. Minskningen har varit större i städerna (1,0 %) än på landsbygden (0,2 %). Männen har minskat mest med drygt 1 %, medan kvinnorna och barnen endast uppvisar en obetydlig minskning. Antalet hjälpta personer i olika län framgår av tabell 1 i tabellbilagan (sid. 48) samt antalet hjälpstagare i de större städerna i tabell 2 (sid. 50).

För vissa städer kan en rätt kraftig ökning av antalet hjälpta personer konstateras. För omkring en tiondel av rikets städer redovisas en ökning på 20 % eller mer. Antalet hjälpstagare 1958 och 1959 samt den relativa ökningen i dessa städer framgår av efterföljande sammanställning.

	Antal hjälpstagare		Ökning
	1958	1959	i %
Sigtuna	58	96	65,5
Öregrund	51	73	43,1
Gräna	35	50	42,9
Hudiksvall	452	607	34,3
Tidaholm	114	151	32,5
Värnamo	275	360	30,9
Mariestad	318	414	30,2
Säffle	266	340	27,8
Bollnäs ¹	1 031	1 282	24,3
Ängelholm	267	327	22,5
Eksjö	274	335	22,3
Sävsjö	159	194	22,0
Borlänge	689	831	20,6

¹ Inkl. Bollnäs landskommun år 1959.

Vilka faktorer som ligger bakom denna på sina håll rätt kraftiga ökning torde vara svårt att ange. Lokala arbetsmarknadsförhållanden kan på vissa håll förklara uppgången.

	Antal vuxna personer			Antal barn	Samtliga hjälpstagare
	Män	Kvinnor	Tillhopa		
<i>Landsbygd</i>					
Antal hjälpstagare	40 403	44 368	84 771	52 434	137 205
Förändring sedan 1958	+ 270	— 502	— 232	+ 14	— 218
D:o i %	+ 0,7	— 1,1	— 0,3	+ 0,0	— 0,2
<i>Städer</i>					
Antal hjälpstagare	58 794	64 990	123 784	65 803	189 587
Förändring sedan 1958	+ 1 515	+ 264	— 1 251	— 676	— 1 927
D:o i %	— 2,5	+ 0,4	— 1,0	— 1,0	— 1,0
<i>Hela riket</i>					
Antal hjälpstagare	99 197	109 358	208 555	118 237	326 792
Förändring sedan 1958	— 1 245	— 238	— 1 483	— 662	— 2 145
D:o i %	— 1,2	— 0,2	— 0,7	— 0,6	— 0,7

	Antal hjälptagare	därav, i %, vuxna ej gifta		män gifta	saamtliga	vuxna kvinnor ej gifta		kvinnor gifta	saamtliga	barn under 16 år
Landsbygd	137 205	12	18	30	14	18	32	38		
Städer	189 587	16	15	31	19	15	34	35		
Hela riket	326 792	14	16	30	18	16	34	36		

Å andra sidan bör påpekas att i 7 städer omfattningen av socialhjälpens minskat med 20 % eller mer mellan 1958 och 1959. Störst var nedgången i Askersund (63 %), varefter kommer Trosa (53 %), Vadstena (28 %), Lund (24 %), Arboga (23 %), Söderköping (22 %) samt Hedemora (20 %).

Hjälptagarnas fördelning efter civilstånd samt på barn och äldre. I ovanstående tablå lämnas en fördelning av de vuxna hjälptagarna efter civilstånd samt barn under 16 år. Fördelningen av de vuxna hjälptagarna efter civilstånd grundar sig på fördelningen av fallen efter familjetyper. Sålunda har ensamstående vuxna män och kvinnor hänförs till grupperna ej gifta män respektive kvinnor samt gifta par eller samboende till grupperna gifta män respektive kvinnor. I stort sett torde detta motsvara den faktiska fördelningen av hjälptagarna efter civilstånd. Vissa hemskilda vilka redovisas som ensamstående

borde dock civilståndsmässigt vara gifta.

Av tabblån framgår, att det bland hjälptagarna är ett genomgående större antal kvinnor än män. De vuxna kvinnorna utgör sålunda i hela riket 34 %, medan proportionen män är 30 %. Här har under de tre à fyra senaste åren en viss utjämning skett, i det att den relativa andelen kvinnor minskat. Kvinnorna är, såväl på landsbygden som i städerna, i något större utsträckning än männen, ej gifta.

Barnen utgör en betydande del av hjälptagarna. Av samtliga hjälpta personer var 36 % barn, dvs samma siffra som föregående år. Här har endast medräknats de minderåriga barn som visats i hemmet eller på socialnämndens bekostnad vårdats utom hemmet. Dessa utgjorde, som framgick av tabblån på sid. 19, ett antal av 118 200, varav i landskommunerna 52 400 och i städerna 65 800. Några uppgifter om de barn i de hjälpta familjerna som omhänder-

	Antal hjälpfall			Antal hjälpta personer					
	Lb	St	Hela riket	totalt			per 100 invånare		
				Lb	St	Hela riket	Lb	St	Hela riket
1950	71 491	76 034	147 525	144 345	148 894	293 239	3,8	4,6	4,2
1951	70 534	77 253	147 787	141 357	151 730	293 087	3,8	4,6	4,2
1952	70 580	81 858	152 438	138 679	159 419	298 098	3,7	4,7	4,2
1953	70 953	87 135	158 088	142 316	170 625	312 941	3,8	5,0	4,4
1954	64 868	87 516	152 384	134 685	171 901	306 586	3,6	4,9	4,3
1955	57 062	78 204	135 266	121 335	153 582	274 917	3,3	4,3	3,8
1956	55 695	82 054	137 749	122 712	164 503	287 215	3,3	4,6	3,9
1957	57 607	91 270	148 877	130 827	183 728	314 555	3,6	5,0	4,3
1958	60 424	95 976	156 400	137 423	191 514	328 937	3,7	5,1	4,4
1959	60 226	95 317	155 543	137 205	189 587	326 792	3,8	5,0	4,4

Tab. F. Antal hjälpta personer i procent av folkmängden, länsvis samt i de större städerna, för ren landsbygd, köpingar samt städer

	Landsbygd exkl. köpingar	Köpingar	Hela lands- bygden	Städer	Samtliga kommun- er
Stockholms stad	—	—	—	6,6	6,6
Stockholms län	4,5	2,5	4,0	3,6	3,8
Uppsala län	3,1	2,0	3,1	4,3	3,7
därav Uppsala stad	—	—	—	4,3	4,3
Södermanlands län	3,3	2,2	3,2	5,3	4,4
därav Eskilstuna stad	—	—	—	7,0	7,0
Östergötlands län	2,8	3,3	2,9	4,0	3,5
därav Norrköpings stad	—	—	—	5,0	5,0
» Linköpings stad	—	—	—	3,1	3,1
Jönköpings län	1,6	3,1	1,9	3,5	2,7
Kronobergs län	2,3	3,2	2,5	3,5	2,7
Kalmar län	3,8	4,5	3,9	4,8	4,2
Gotlands län	3,4	4,2	3,5	6,9	4,4
Blekinge län	4,8	3,7	4,7	5,5	5,0
Kristianstads län	2,6	2,6	2,6	3,2	2,7
Malmöhus län	2,4	3,1	2,6	4,6	3,9
därav Malmö stad	—	—	—	5,0	5,0
» Hälsingborgs stad	—	—	—	5,1	5,1
Hallands län	1,4	4,6	1,5	3,7	2,4
Göteborgs och Bohus län	1,9	—	1,9	5,2	4,4
därav Göteborgs stad	—	—	—	5,3	5,3
Älvsborgs län	2,0	2,7	2,1	5,2	3,3
därav Borås stad	—	—	—	6,2	6,2
Skaraborgs län	2,1	2,7	2,2	3,9	2,8
Värmlands län	4,7	5,0	4,7	5,6	5,0
Örebro län	4,2	4,0	4,2	4,3	4,2
därav Örebro stad	—	—	—	4,6	4,6
Västmanlands län	3,7	3,5	3,6	4,3	4,0
därav Västerås stad	—	—	—	4,0	4,0
Kopparbergs län	4,0	3,2	3,9	3,6	3,8
Gävleborgs län	5,5	4,9	5,5	5,1	5,4
därav Gävle stad	—	—	—	4,7	4,7
Västernorrlands län	5,6	5,2	5,6	5,1	5,5
Jämtlands län	5,0	3,1	4,8	4,6	4,8
Västerbottens län	4,9	4,2	4,9	5,9	5,1
Norrbottens län	8,1	5,8	8,0	5,0	7,1
Hela riket 1959	3,8	3,4	3,8	5,0	4,4
1958	3,8	3,4	3,7	5,1	4,4

tagits av barnavårdsnämnd, inhämtas ej längre från socialnämnderna.

Antal hjälpta personer i relation till folkmängden. Hjälptagarna utgjorde år 1959 4,4 % av folkmängden i hela riket, 3,8 % på landsbygden samt 5,0 % i städerna. Från början av 1940-talet ända

fram till 1955 visade den relativa understödsfrekvensen en kontinuerlig nedgång till omkring hälften (från cirka 8 % till omkring 4 %). Efter 1955 har emellertid kurvan åter vänt uppåt. I tablån nederst på sid. 20 redovisas socialhjälpens (fattigvårdens) omfattning under de senaste 10 åren. Det framgår bl. a. att medan på landsbygden ingen

ändring skett, så har frekvensen ökat något i städerna.

Antalet hjälptagare i procent av hela folkmängden (den 1 januari 1959) på egentliga landsbygden, i köpingarna, på hela landsbygden samt i städerna länsvis redovisas i tabell F, där även de större städerna specificerats. Frekvensen hjälpta personer är mycket varierande i skilda delar av riket, och växlar betydligt mer på landsbygden än i städerna.

	Antal hjälpta personer i % av folkmäng- den
<i>Landsbygd</i>	3,8
Mälarlän	3,7
Östra Götaland	2,9
Södra Götaland	2,7
Bohuslän och Vänern	2,8
Dalarna och nedre Norrland	4,9
Övre Norrland	6,4
<i>Städer</i>	5,0
Stockholm	6,6
Göteborg	5,3
Malmö	5,0
Städer med 30 000—100 000 inv.	4,7
Städer med 10 000—30 000 inv.	4,4
Städer med under 10 000 inv.	3,8
<i>Hela riket</i>	4,4

Det största relativa antalet hjälptagare i riket återfinns i landskommunerna i Norrbottens län med 8,1 %, och de lägsta i Hallands och Jönköpings län. I dessa två län är frekvensen hjälpta personer på rena landsbygden ca 1,5 % av

folkmängden. Bland de större städerna uppvisar Eskilstuna och Stockholm de största frekvenserna med omkring 7 %.

Variationerna framgår även av föregående sammanställning, där antalet hjälpta personer beräknats i procent av hela befolkningen inom olika riksområden på landsbygden samt i olika städer. På landsbygden är frekvensen lägst i de södra och sydvästra delarna av riket och högst i Övre Norrland.

Det absoluta och relativa antalet hjälpta personer i olika åldersklasser redovisas i nedanstående sammanställning. Beträffande hustrurna har använts den metoden, att vederbörande inräknats i samma åldersgrupp som mannen.

Antalet hjälpta personer i relation till folkmängden uppvisar ett rätt högt procenttal för barnen, vilket beror på den väsentligt högre hjälpfrekvensen för barnrika familjer jämfört med andra familjer. Procenttalet är lägst i åldersgruppen 16—29 år, varefter det i stort sett stiger med växande ålder. I förhållande till motsvarande tal för 1958 är nedgången i de äldre åldrarna mest iögonfallande.

Kommunernas fördelning efter hjälpfrekvensen. Mellan olika kommuner förekommer mycket stora växlingar i hjälpfrekvensen. På vissa håll har socialnämnderna haft ingen eller endast obe-

Åldersgrupp	Antal hjälpta personer		Hela riket	I % av folk- mängden	
	Landsbygd	Städer		Hela riket 1959	1958
—15 år	52 400	65 800	118 200	6,5	6,4
16—29 »	11 200	20 600	31 800	2,4	2,4
30—39 »	14 600	26 400	41 000	4,0	4,0
40—49 »	15 700	24 300	40 000	3,8	3,8
50—59 »	16 500	22 000	38 500	4,0	3,9
60—66 »	11 300	14 300	25 600	4,9	4,8
67—74 »	7 900	9 800	17 700	4,1	4,4
75— »	7 600	6 400	14 000	4,6	4,8
Tillhopa	137 200	189 600	326 800	4,4	4,4

Tab. G. Kommunernas fördelning efter antalet hjälpta personer i förhållande till folkmängden, länsvis

		Antal kom-muner	därav med nedanstående antal hjälpta personer									
			0 %	0,1—1 %	1,1—2 %	2,1—3 %	3,1—4 %	4,1—5 %	5,1—6 %	6,1—7 %	7,1—9 %	9,1—12 %
<i>Landsbygd</i>												
Stockholms län	41	—	1	2	9	12	7	6	3	1	—	—
Uppsala »	23	—	1	7	5	5	4	1	—	—	—	—
Södermanlands »	30	—	1	4	8	11	4	1	1	—	—	—
Östergötlands »	40	—	2	9	13	13	3	—	—	—	—	—
Jönköpings »	45	—	11	17	13	1	1	2	—	—	—	—
Kronobergs »	42	—	2	14	16	8	1	1	—	—	—	—
Kalmar »	44	—	—	8	7	14	7	5	2	1	—	—
Gotlands »	13	—	—	4	3	1	3	2	—	—	—	—
Blekinge »	21	—	—	1	2	6	3	6	2	1	—	—
Kristianstads »	54	—	3	15	19	10	4	2	—	1	—	—
Malmöhus »	62	—	6	19	18	11	6	—	1	1	—	—
Hallands »	34	—	17	9	6	1	1	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus »	37	—	9	15	10	2	1	—	—	—	—	—
Älvsborgs »	61	—	15	14	24	7	1	—	—	—	—	—
Skaraborgs »	49	—	7	17	16	5	4	—	—	—	—	—
Värmlands »	46	—	—	4	9	6	9	10	4	4	—	—
Örebro »	27	—	—	3	5	5	8	4	2	—	—	—
Västmanlands »	23	—	1	1	5	10	3	2	1	—	—	—
Kopparbergs »	43	—	1	6	9	12	7	6	—	2	—	—
Gävleborgs »	36	—	—	1	1	9	10	7	1	4	3	—
Västernorrlands »	39	—	—	3	6	1	6	6	7	9	—	1
Jämtlands »	34	—	—	4	8	8	3	3	5	3	—	—
Västerbottens »	30	1	1	1	3	7	9	2	3	3	—	—
Norrbottnens »	25	—	—	—	—	—	2	2	3	7	9	2
Summa landsbygd	899	1	78	178	215	165	107	68	35	37	12	3
Städer	133	—	—	7	19	42	33	21	9	2	—	—
Hela riket 1959	1 032	1	78	185	234	207	140	89	44	39	12	3
1958	1 036	1	88	199	218	190	149	91	44	41	12	3

tydlig hjälpverksamhet, medan i andra kommuner verksamheten varit av stor omfattning. För att belysa detta har för varje kommun det relativa antalet hjälpta personer beräknats i förhållande till folkmängden. I tabell G redovisas denna kommunernas fördelning för landskommunerna länsvis samt för samtliga städer.

Cirka 75 % av landskommunerna har färre antal hjälptagare per 100 invånare än genomsnittet för hela riket. Inalles 79 kommuner har redovisat högst en

hjälpstagare per 100 invånare, varav en landskommun redovisar ingen hjälptagare alls under 1959. De högsta frekvenserna redovisas på landsbygden av norrbottenskommunerna Karesuando (14,2 %) och Töre (12,3 %) samt av Borgsjö i Västernorrlands län (12,4 %).

Bland städerna har Arvika och Bollnäs de högsta frekvenserna med omkring 8 %, närmast följda av Eskilstuna, Visby, Härnösand och Umeå med ca 7 %.

IV. Hjälpfallens fördelning efter hjälpens art

Socialhjälpens huvudformer. Socialnämnderna kan lämna hjälp i ett flertal olika former, vilka kan indelas i följande fem huvudgrupper: 1) hjälp till uppehållet, 2) vård på ålderdomshem, 3) vård på sjukvårdsanstalt, 4) annan hjälp samt 5) borgen på lån. Som inledningsvis nämnts medtas numera ej längre vård på ålderdomshem i redovisningen; blott ett fåtal av pensionärerna på dessa hem kan nämligen betecknas som hjälptagare. Statistiken omfattar alltså endast hjälptagare som fått socialhjälp i någon av de övriga fyra formerna.

Hjälp till uppehållet motsvarar i stort sett vad som tidigare i fattigvårdsstatistiken kallades hemunderstöd, dvs vad som i hemmet lämnats kontant eller in natura i form av livsmedel, bränsle, hjälp till hyra, matkuponger, bespisning, beklädnadsartiklar. Läkarvård och medicin redovisas från och med 1957, till skillnad mot tidigare, som annan hjälp.

Under rubriken »vård på sjukvårdsanstalt» redovisas sådan vård som socialnämnderna helt eller delvis bekostat på sjukhus (även om sådan kostnad senare erlagts av annan). Till sjukvårdsanstalter räknas sådana som tillhör staten, pensionsstyrelsen, landsting, enskild stiftelse etc eller kommun (däremot ej anstalt under socialnämndens förvaltning), dvs lasarett, tuberkulossjukhus, vanföreanstalter, kuranstalter, konvalescenthem m. fl. för kroppssjuka samt även anstalter för vård av mentalsjuka, sinnesslöa och fallandesjuka. I fråga om vården på statliga sinnessjukhus gäller, att vård på sådan anstalt endast redovisas då socialnämnden av kommunala medel förskottat någon del av vårdkostnaden under redovisningsåret. I de

fall vårdtagaren haft egna sparmedel, vilka använts till förskottsbetalning av vården, redovisas detta inte i socialhjälpstatistiken. Hjälp till kläder m. m., som före intagningen lämnats till hjälptagare redovisas som hjälp till uppehållet, medan understöd i form av utrustning för intagningen på anstalt, resekostnader samt bidrag till medicin och läkarhjälp redovisas som annan hjälp. Värdet av vården redovisas brutto. Detta innebär att avdrag för influtna ersättningsbelopp inte gjorts. Om socialnämnden fått ersättning för lämnad vård antingen från vårdtagaren själv t. ex. folkpension som uppburits av socialnämnden eller från annat håll, exempelvis staten, landsting eller annan kommun, har denna ersättning inte frånräknats i redovisningen.

Under rubriken annan hjälp redovisas huvudsakligast hjälp, delvis av engångskaraktär, som ej kan hänföras till någon annan grupp. Det kan t. ex. gälla inackordering i enskilt hem, utrustning för intagning på anstalt av något slag, resor, kostnader för yrkesutbildning eller om skolning, fria bad, läkarvård, medicin, tandvård, begravningskostnader, bidrag till invalidvagn eller bidrag till bostadsförbättring.

I redovisningen kommer i det följande först att lämnas vissa uppgifter om hur hjälpfallen fördelar sig under redovisningsåret på respektive hjälpformer, och kombinationer av dessa, varefter i de följande kapitlen ytterligare uppgifter om de särskilda huvudformerna lämnas. Observeras bör att sådana personer som under redovisningsåret fått hjälp i flera former, redovisas under var och en av dessa.

Tab. H. Hjälpfallens fördelning efter hjälpens beskaffenhet inom olika familjetyper

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Gifta par		Samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
<i>Landsbygd</i>							
Antal hjälpfall.....	15 429	429	14 279	5 544	8 746	15 799	60 226
därav, i %, med							
a) enbart hjälp till uppehållet	47	76	58	71	54	65	58
b) enbart sjukhusvård	9	1	8	1	4	1	5
c) enbart annan hjälp	27	7	22	9	24	14	20
d) sjukhusvård + hjälp till uppehållet	1	1	1	0	1	1	1
e) sjukhusvård + annan hjälp.....	3	—	2	0	1	0	1
f) hjälp till uppehållet + annan hjälp	13	14	9	19	14	18	14
g) alla tre hjälpformerna	1	—	0	0	1	1	1
<i>Städer</i>							
Antal hjälpfall.....	29 897	430	23 069	13 454	10 080	18 387	95 317
därav, i %, med							
a) enbart hjälp till uppehållet	70	70	65	80	59	72	69
b) enbart sjukhusvård	2	—	3	0	2	0	2
c) enbart annan hjälp	11	7	14	2	16	5	10
d) sjukhusvård + hjälp till uppehållet	1	—	1	0	1	0	1
e) sjukhusvård + annan hjälp.....	1	—	2	0	1	0	1
f) hjälp till uppehållet + annan hjälp	14	21	15	17	21	22	17
g) alla tre hjälpformerna	1	2	1	0	1	1	1
<i>Hela riket</i>							
Antal hjälpfall.....	45 326	859	37 348	18 998	18 826	34 186	155 543
därav, i %, med							
a) enbart hjälp till uppehållet	62	73	62	77	57	69	65
b) enbart sjukhusvård	4	1	5	0	3	1	3
c) enbart annan hjälp	17	7	17	4	19	9	14
d) sjukhusvård + hjälp till uppehållet	1	1	1	0	1	0	1
e) sjukhusvård + annan hjälp.....	1	—	2	0	1	0	1
f) hjälp till uppehållet + annan hjälp	14	18	12	17	18	20	16
g) alla tre hjälpformerna	1	1	1	0	1	1	1

Socialhjälpssverksamheten har mellan 1958 och 1959 ökat något i fråga om hjälpen till uppehållet (hemunderstöd) samt i fråga om annan hjälp. Däremot har antalet personer som på socialnämndens bekostnad vårdats på sjukvårdsanstalt fortsatt att minska. Hjälpfallens fördelning efter familjetyp och hjälpform belyses även av diagrammet på sid. 27.

Förekomsten av hjälp till uppehållet. Hjälp till uppehållet har under 1959 lämnats till 83 % av samtliga hjälpta familjer. Liksom tidigare har hjälp till

uppehållet även under 1959 varit vanligare i städerna än på landsbygden. Sådan hjälp hade sålunda lämnats till 88 % av samtliga hjälpfall i städerna och till 74 % av samtliga fall på landsbygden.

Hjälpen till uppehållet är som framgår av tabell H den dominerande hjälpformen inom samtliga familjetyper. Av naturliga skäl förekom dylik hjälp oftare till familjer med barn än till övriga familjer, oftast sålunda till ensamma kvinnor med barn (94 %). Den större relativa frekvensen med hjälp till uppehål-

	Antal hjälp- fall	därav, i %, med vård på sjukvårdsanstalt			
		enbart	i kombination med hjälp till uppehållet	annan hjälp former	bägge dessa till- hopa
Landsbygd.....	60 085	5	1	1	8
Städer.....	95 425	2	1	1	4
Hela riket.....	155 510	3	1	1	5

let bland städernas hjälptagare jämförd med landsbygdens är genomgående inom alla familjetyper.

Förekomsten av vård på sjukvårdsanstalt. Vård på sjukvårdsanstalt har kraftigt minskat i omfattning i jämförelse med tiden före sjukförsäkringsreformen. Sålunda lämnades t. ex. år 1954 dylik vård till 25 % av hela antalet hjälptagare. År 1959 omfattade denna hjälpform endast 5 % av samtliga hjälptagare. Fortfarande förekom sjukhusvård något oftare på landsbygden (8 %) än i städerna (4 %). Bland de olika familjetyperna var denna hjälpform vanligast bland ensamma män utan barn och ensamma kvinnor utan barn. Att denna hjälpform förekommer oftare hos familjer utan barn än bland barnfamiljer sammanhänger givetvis med att de förstnämnda i genomsnitt är äldre. I ovanstående tablå redovisas de hjälpfall som fått vård på sjukvårdsanstalt fördelade efter olika kombinationer med andra hjälpformer.

Förekomsten av annan hjälp. Frekvensen av annan hjälp, enbart eller i kombination med andra hjälpformer, redovisas i nedanstående sammanställning.

Det relativa antalet hjälpfall, i vilka

hjälp av denna art lämnats var i hela riket 31 %, på landsbygden 36 % samt i städerna 28 %. Fallen med annan hjälp i kombination med hjälp till uppehållet omfattar 16 % av samtliga hjälpfall. De hjälpfall som fått annan hjälp enbart uppgick till 14 % och var mycket vanligare på landsbygden (20 %) än i städerna (10 %). Annan hjälp i kombination med sjukhusvård visar ungefär samma frekvens som ett år tidigare. Hjälpen har i dessa fall i allmänhet bestått av utrustning för intagning på anstalter, utlägg för resor o. dyl. Sådan hjälp har lämnats till 1 % av samtliga hjälpfall.

Förekomsten av borgenslån. En betydelsefull nyhet i sociallagstiftningen var införandet av borgensinstitutet. I praxis hade redan tidigare på sina håll förekommit, att en fattigvårdsstyrelse, i stället för att själv ställa medel till förfogande t. ex. för inköp av en större arbetsmaskin, tecknat borgen på ett lån som var avsett att användas för ändamålet. Detta förfaringssätt blev nu lagfäst i den nya socialhjäpsslagen. Sålunda må kommunens fullmäktige medge att socialnämnden tecknar borgen på lån för lämpliga ändamål, och fastställa det sammanlagda högsta belopp intill vilket so-

	Antal hjälp- fall	därav, i %, med annan hjälp			
		enbart	i kombination med hjälp till uppehållet	sjukhus- vård	bägge dessa till- former hopa
Landsbygd.....	60 085	20	14	1	36
Städer.....	95 425	10	17	1	28
Hela riket.....	155 510	14	16	1	31

cialnämnden medges rätt att teckna sådan borgen. Själva det belopp på vilket borgen tecknas skall givetvis ej redovisas som kontant socialhjälp, utan det är först då en socialnämnd nödgas inlösa en borgensförbindelse, som dessa utgif-

ter av socialnämnden skall bokföras som understöd.

År 1959 lämnades borgenslån i 351 fall. Av dessa hade 195 fått borgenslån enbart och 156 i kombination med annan hjälpform.

V. Hjälp till uppehållet

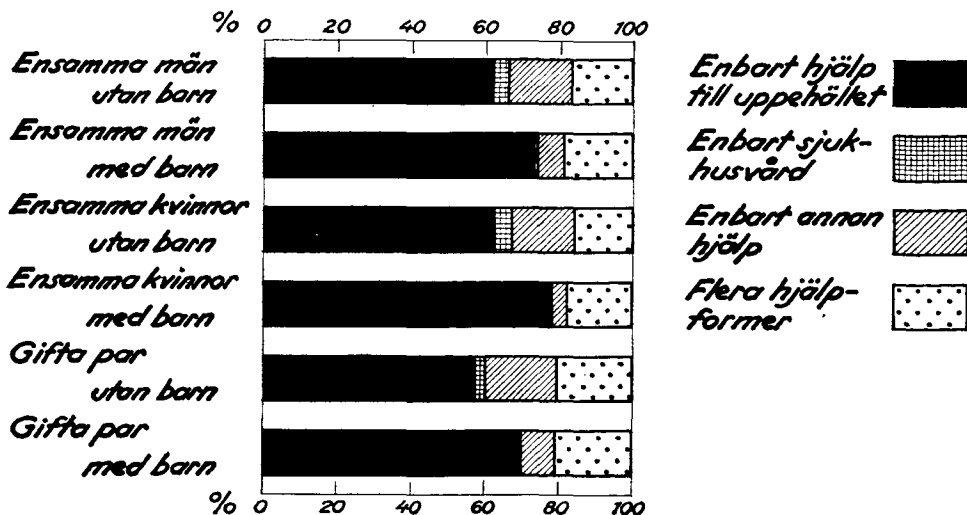
Antal hjälpfall. Hela antalet familjer som under 1959 av socialnämnderna lämnats hjälp till uppehållet, antingen kontant eller in natura, uppgick till 127 600, varav på landsbygden 44 100 och i städerna 83 500. Detta innebär endast en obetydlig ökning sedan föregående år med 100 fall. På landsbygden var ökningen drygt 1 %, medan en minskning redovisas i städerna med knappt 1 %. Förändringarna inom olika delar av riket framgår av tabell I. Vissa skillnader kan konstateras i jämförelse med tabell A

(sid. 13), där totala antalet hjälpfall redovisats. På landsbygden har antalet fall med hjälp till uppehållet ökat något mer än hela antalet hjälpfall.

Fördelningen av de familjer som fått hjälp till uppehållet efter olika familjetyper, vilken återges i tablan nederst på nästa sida, ger vid handen att vissa smärre skillnader i jämförelse med hela antalet fall föreligger.

Den största skillnaden konstateras på landsbygden för gifta par med barn, vilka omfattade 31 % av fallen med hjälp

HJÄLPFALLENS FÖRDELNING PÅ OLIKA HJÄLPFORMER FÖR OLIKA FAMILJETYPER

till uppehållet, men 26 % av samtliga hjälpfall, samt för ensamma män utan barn med 21 respektive 26 %.

De till uppehållet hjälpta familjernas fördelning efter familjeföreståndarens ålder framgår av tabell K. På det hela taget skiljer sig inte heller åldersfördelningen i någon mer väsentlig grad från densamma inom hela socialhjäpsklientelet, som den framgick av tabell E.

De personer som fått hjälp till uppehållet är i genomsnitt något yngre än samtliga hjälpfall. Speciellt gäller detta de barnlösa familjetyperna.

Av samtliga socialhjälsfall är 16 % över 67 år, av fallen med hjälp till uppehållet 12 %. På landsbygden är motsvarande siffror 20 % respektive 16 % samt i städerna 13 % respektive 11 %.

I jämförelse med 1958 är familjerna som fått hjälp till uppehållet något yngre. Detta gäller såväl på landsbygden som i städerna.

Antal hjälpta personer. Hela antalet personer som erhållit hjälp till uppehållet av socialnämnden utgjorde år 1959 283 200. Tabell L utvisar antalet vuxna män, kvinnor och barn som fått hjälp till uppehållet, totalt och i procent av samtliga hjälpta personer. Den relativa andelen personer som fått hjälp till uppehållet är högre i städerna (91 %) än på landsbygden (80 %). Denna differens är ungefär lika stor bland män, kvinnor och minderåriga barn. Av samtliga män som erhållit socialhjälp har 82 % fått

Tab. I. Antal fall som fått hjälp till uppehållet inom olika riksområden

	Antal hjälpta familjer		Förändring 1958— 1959 i %
	1958	1959	
<i>Landsbygd</i>	43 475	44 065	+ 1,4
Mälardalen	7 735	8 375	+ 8,3
Östra Götaland ...	5 680	5 670	— 0,2
Södra Götaland ...	4 890	5 010	+ 2,5
Bohuslän o. Vänerlän	6 040	6 270	+ 3,8
Dalarna o. nedre Norrland	11 925	11 620	— 2,6
Övre Norrland	7 205	7 120	— 1,2
<i>Städer</i>	84 000	83 515	— 0,6
Stockholm	28 160	27 220	— 3,3
Göteborg	11 125	11 005	— 1,1
Malmö	5 325	5 065	— 4,9
Städer med 30 000—100 000 inv.	19 020	19 230	+ 1,1
Städer med 10 000—30 000 inv.	15 870	16 610	+ 4,7
Städer med under 10 000 inv.	4 500	4 385	— 2,6
<i>Hela riket</i>	127 475	127 580	+ 0,1
därav familjer med barn	49 669	49 846	+ 0,4
utan barn	77 806	77 734	— 0,1

hjälp till uppehållet, av samtliga kvinnor 84 % samt av barnen under 16 år 92 %.

I jämförelse med 1958 har antalet hjälpta män och barn under 16 år minskat med 1 200 (1,5 %) respektive 700 (0,7 %), medan antalet kvinnor ökat med 600 (0,6 %).

Hjälpens varaktighet. Från socialnämnderna efterfrågas det antal kalendermå-

	Antal fall som fått hjälp till uppehållet	därav, i %, tillhörande familjetyper				gifta par utan barn med barn	
		ensamma män utan barn	med barn	ensamma kvinnor utan barn	med barn		
Landsbygd	44 065	21	1	22	11	14	31
Städer	83 515	30	0	23	16	10	21
Hela riket	127 580	27	1	22	14	11	24
D:o 1958	127 475	28	1	22	14	12	25

Tab. K. Familjer som fått hjälp till uppehållet, fördelade efter familjeföreståndarens ålder

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftna par		Samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
<i>Landsbygd</i>							
Antal fall	9 485	395	9 575	4 805	6 095	13 710	44 065
därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
—15 år	1	—	0	—	—	—	0
16—29 »	25	9	7	23	2	14	14
30—39 »	13	15	4	29	4	30	17
40—49 »	14	30	8	29	9	29	18
50—59 »	16	35	21	16	24	21	20
60—66 »	13	8	28	2	28	5	15
67—74 »	8	3	16	1	19	1	8
75— »	10	—	17	0	13	0	8
<i>Städer</i>							
Antal fall	25 270	459	19 000	13 131	8 309	17 346	83 515
därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
—15 år	0	—	0	0	—	—	0
16—29 »	22	3	11	28	4	20	18
30—39 »	18	28	7	33	7	38	21
40—49 »	20	34	12	28	12	26	20
50—59 »	19	23	25	11	25	13	19
60—66 »	11	8	25	1	25	2	12
67—74 »	6	3	13	—	17	0	7
75— »	3	—	7	0	10	0	4
<i>Hela riket</i>							
Antal fall	34 755	854	28 575	17 936	14 404	31 056	127 580
därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
—15 år	0	—	0	0	—	—	0
16—29 »	22	6	9	26	3	17	16
30—39 »	17	22	6	32	6	34	20
40—49 »	18	33	10	28	11	27	19
50—59 »	18	29	24	12	25	17	19
60—66 »	12	8	26	1	26	3	13
67—74 »	7	3	14	0	18	1	7
75— »	5	—	11	0	11	0	5

Tab. L. Antal personer som fått hjälp till uppehållet, totalt och i procent av samtliga personer med socialhjälp

	Antal personer som fått hjälp till uppehållet						
	Totalt				I % av samtliga redovisade personer		
	Vuxna		Barn	Samtliga	Vuxna		Samtliga
	män	kvinnor			män	kvinnor	
Landsbygd	29 685	34 185	47 015	110 885	73	77	87
Städer	51 376	57 782	63 176	172 334	88	88	96
Hela riket	81 061	91 967	110 191	283 219	82	84	92
D:o 1958	82 270	91 405	110 920	284 595	82	84	92

Tab. M. Familjer som fått hjälp till uppehållet, fördelade efter det antal kalendermånader under vilka dylik hjälp utgått samt familjeföreståndarens ålder

	Samtliga hjälpfall	därav, i %, med hjälp under nedanstående antal kalendermånader							Antal månader i medeltal
		1	2—3	4—5	6—7	8—9	10—11	12	
<i>Landsbygd</i>									
Antal hjälpfall	44 065	28	21	11	7	4	3	25	5,5
därav med familjeföreståndaren i åldern									
—15 år	65	(38)	(8)	—	(8)	—	(8)	(38)	(6,5)
16—29 »	6 080	42	28	11	6	4	2	8	3,4
30—39 »	7 455	31	25	11	7	5	4	17	4,7
40—49 »	8 045	27	23	11	7	4	2	26	5,4
50—59 »	8 795	22	20	10	8	4	4	32	6,2
60—66 »	6 425	22	15	10	7	3	4	39	6,8
67—74 »	3 700	26	19	11	8	5	3	28	5,8
75— »	3 500	27	18	10	7	6	2	30	5,9
<i>Städer</i>									
Antal hjälpfall	83 515	29	25	12	8	6	6	15	4,8
därav med familjeföreståndaren i åldern									
—15 år	67	(42)	(8)	(8)	(15)	(8)	(8)	(13)	(5,0)
16—29 »	14 938	37	27	12	8	5	4	6	3,7
30—39 »	17 523	30	26	13	8	6	5	12	4,5
40—49 »	16 684	28	26	12	9	6	5	14	4,8
50—59 »	15 547	23	24	12	8	6	7	20	5,5
60—66 »	10 043	22	19	11	8	6	8	26	6,1
67—74 »	5 617	34	23	9	6	5	6	17	4,7
75— »	3 096	43	21	7	3	4	3	18	4,3
<i>Hela riket</i>									
Antal hjälpfall	127 580	29	24	11	8	5	5	19	5,0
därav med familjeföreståndaren i åldern									
—15 år	132	40	8	4	11	4	8	26	5,7
16—29 »	21 018	39	27	12	7	5	4	7	3,6
30—39 »	24 978	30	26	13	8	6	5	13	4,5
40—49 »	24 729	28	25	12	8	5	4	18	5,0
50—59 »	24 342	23	23	11	8	5	6	24	5,8
60—66 »	16 468	22	18	11	8	5	6	31	6,4
67—74 »	9 317	31	22	10	7	5	5	21	5,2
75— »	6 596	34	20	9	5	5	3	24	5,2

nader under vilka hjälp till uppehållet av något slag lämnats till de redovisade familjerna. Denna redovisningsmetod har valts för att på ett enkelt sätt få en ungefärlig uppfattning om hjälpens varaktighet.

Hjälpfallen kan grovt uppdelas i två huvudgrupper, dels varaktiga (dvs sådana som i stort sett varat hela året) och dels tillfälliga (sådana med hjälp un-

der en eller ett par månader). Emellertid erbjuder det rätt stora svårigheter att inom ramen för en årsredovisning tillfredsställande göra en sådan avgränsning, framför allt därför att hjälpen många gånger kan vara utsträckt över flera år eller visserligen årligen återkommande men med avbrott av varierende längd.

För att få en ungefärlig uppfattning

Tab. N. Familjer som fått hjälp till uppehållet, fördelade efter familjetyp samt det antal kalendermånader under vilka dylik hjälp utgått

	Samtliga hjälpfall	därav, i %, med hjälp under nedanstående antal kalendermånader						
		1	2—3	4—5	6—7	8—9	10—11	12
<i>Landsbygd</i>								
Antal hjälpfall	44 065	28	21	11	7	4	3	25
därav								
ensamma män utan barn	9 485	39	24	9	6	4	2	16
» » med »	395	23	24	15	4	4	1	29
» kvinnor utan »	9 575	23	16	10	7	4	3	38
» » med »	4 805	19	16	11	7	5	3	39
gifta par utan »	6 095	25	21	12	9	4	4	26
» » med »	13 710	29	26	11	8	5	4	18
<i>Städer</i>								
Antal hjälpfall	83 515	29	25	12	8	6	6	15
därav								
ensamma män utan barn	25 270	40	28	11	7	5	4	6
» » med »	459	27	34	11	7	7	4	10
» kvinnor utan »	19 000	25	20	10	8	5	7	25
» » med »	13 131	20	20	12	9	7	8	24
gifta par utan »	8 309	27	27	13	8	6	5	14
» » med »	17 346	27	27	14	9	6	6	10
<i>Hela riket</i>								
Antal hjälpfall	127 580	29	24	11	8	5	5	19
därav								
ensamma män utan barn	34 755	39	27	11	7	4	3	9
» » med »	854	25	29	13	6	6	3	19
» kvinnor utan »	28 575	25	19	10	7	5	6	29
» » med »	17 936	20	19	12	9	7	7	28
gifta par utan »	14 404	26	24	12	8	5	5	19
» » med »	31 056	28	27	13	9	6	5	14

om hjälptiden anges det antal kalendermånader under vilka de hjälpta familjerna erhållit hjälp till uppehållet av något slag. Av dessa grupper kan i första hand 12-månadersfallen betraktas som varaktiga, men även ett antal av de fall som fått hjälp under kortare tid måste räknas som varaktiga, bl. a. på grund av omsättningen. Hjälp-tider på några få månader kan nämligen ibland utgöra början eller slutet av betydligt längre perioder, som sträcker sig över ett årskifte.

Hjälpfallens fördelning efter hjälpens varaktighet på landsbygd och i städer samt efter familjeföreståndarens ålder

framgår av tabell M. Den vanligaste understödstiden var på landsbygden såväl 12 månader som 1 månad (de förstnämnda omfattade 25 % och de sistnämnda 28 % av fallen), medan i städerna de tillfälliga fallen dominerar. Här har nämligen 29 % av alla hjälpfall haft hjälp under en månad och endast 15 % under 12 månader. De kortvariga hjälpfallen synes vara koncentrerade till såväl de yngsta som de äldsta åldrarna. Av de fall där familjeföreståndaren är under 30 år, är således över en tredjedel (39 %) av tillfällig natur, dvs med en varaktighet av högst en månad, av fallen i åldern 50—66 år gäller detta 22 %

och av fallen över 66 år 32 %. Denna tendens är genomgående såväl på landsbygden som i städerna. Särskilt i åldern under 30 år förekommer rätt få långvariga fall.

Skillnaden mellan olika familjetyper med avseende på den tid som hjälpen varat, framgår av vidstående tablå, där hjälpens genomsnittliga varaktighet redovisas. Såväl i städerna som på landsbygden har ensamma kvinnor den längsta genomsnittliga understödstiden.

Hur hjälpfallen inom olika familjetyper fördelar sig efter varaktigheten framgår även av nedanstående diagram.

I jämförelse med 1958 har inga nämnvärda förändringar i varaktigheten av hjälpen till uppehållet förekommit. Fortfarande är varaktigheten större på landsbygden (5,5 månader) än i städerna (4,8 månader).

Hur varaktigheten av hjälpen till uppehållet fördelar sig inom olika familjety-

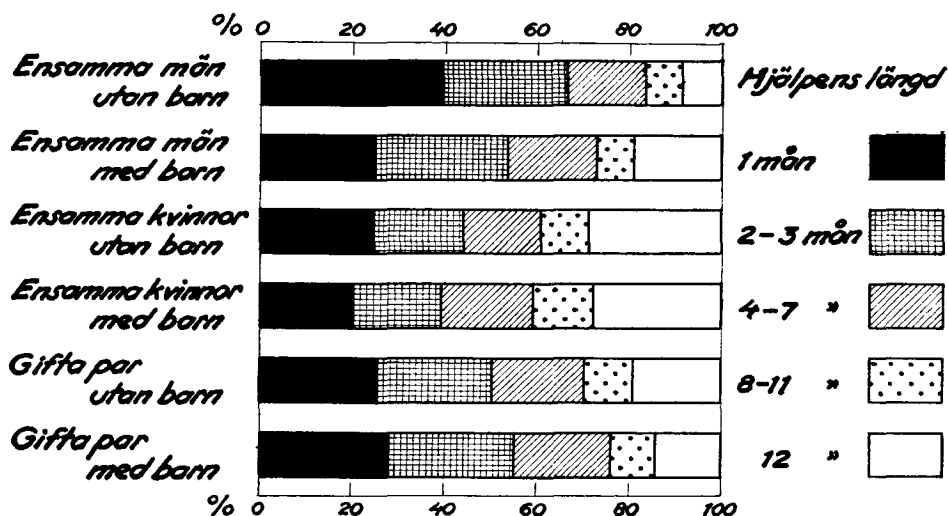
Antal kalendermånader, som hjälpen till uppehållet varat

	Lands- bygd	Stä- der	Hela riket
--	----------------	-------------	---------------

Ensamma män			
utan barn	4,2	3,5	3,7
med »	5,6	4,3	4,9
Ensamma kvinnor			
utan barn	6,7	5,8	6,1
med »	7,0	6,2	6,4
Gifta par utan barn.....	5,7	4,7	5,1
» » med »	4,8	4,5	4,7
Samtliga familjer	5,5	4,8	5,0

per framgår av tabell N. Anmärkningsvärt är, att relativt många, inemot två tredjedelar, av fallen bland ensamma män har varat i högst tre månader. För de ensamma kvinnorna redovisas i större utsträckning långvariga hjälpfall, för omkring 29 % hela året. Dessa tendenser är genomgående på såväl landsbygden som i städerna. De varaktiga fallen är betydligt vanligare på landsbygden än i städerna och detta gäller samtliga familjetyper.

VARAKTIGHETEN AV FALLEN MED HJÄLP TILL UPPEHÅLLET INOM OLIKA FAMILJETYPER

Tab. O. Värdet av hjälpen till uppehållet i kronor per månad för olika familjetyper

	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftna par		Samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
Landsbygd.....	106	168	96	171	118	210	143
Städer.....	140	231	169	245	163	259	196
Hela riket	129	198	142	224	142	237	176

Värdet av hjälpen till uppehållet. För socialhjälp till uppehållet utbetalade socialnämnderna i hela riket 112,6 milj. kr, vilket är cirka 4 % mer än under 1958. På landsbygden var värdet 34,4 milj. kr (1958: 32,0) och i städerna 78,2 milj. kr (1958: 76,6).

Det genomsnittliga värdet per hjälpfall och understöds månad uppgick till 176 kr mot 171 kr föregående år. Genomsnittsbeloppet var i städerna 196 kr (193 kr) och på landsbygden 143 kr (135 kr). De genomsnittliga beloppen för olika typer av familjer på landsbygden och i städerna framgår av tabell O. Skillnaden i medelbelopp mellan landsbygd och städer är, liksom tidigare år, rätt stor, även om en viss utjämning skett genom att ökningen under de senaste åren varit något kraftigare på landsbygden. Framhållas må dock att i de redovisade beloppen ingår det uppskattade värdet av naturaförmåner. Visserligen har troligen omfattningen av socialnämndernas hjälp in natura minskat, men förekommer fortfarande speciellt på landsbygden. Dessa förmåner torde ofta ha taxerats rätt lågt. Bl. a. av denna orsak är de redovisade medelbeloppen på landsbygden och i städerna inte fullt jämförbara. I 14 § socialhjälpslagen stadgas, att socialhjälp bör lämnas i form av kontant understöd, såvida inte hjälpbehovets art föranleder till an-

nat eller att anledning finns att anta att dylikt understöd inte kommer till behörig användning. Rätt vanligt är t. ex. att socialnämnderna lämnar matanvisningar i stället för kontanta medel till mat. En hjälpsökande kan ävenledes få anvisning till inköp av kläder eller matvaror i en viss affär och hyra kan socialnämnden betala direkt till hyresvärden.

Inom samtliga familjetyper är det genomsnittliga hjälpbeloppet högre i städerna än på landsbygden. Genomsnittsbeloppen är 37 % (1957: 43 %) högre i städerna än på landsbygden. Störst är denna differens bland ensamma kvinnor utan barn med 76 % högre genomsnittsbelopp i städerna än på landsbygden, medan den minsta skillnaden föreligger för gifta par med barn, med 23 %.

För olika familjetyper ligger understödsbeloppen på rätt olika nivå. Äkta makar med barn har i genomsnitt fått något högre bidrag än övriga, vilket givetvis sammanhänger med deras större försörjningsbörda. Hjälpens storlek är mycket skiftande från fall till fall, vilket ligger i socialhjälpens natur av fri behovsprövning.

Det bör observeras att de här redovisade beloppen på intet sätt utgör något exakt mått på vad de hjälpta familjerna har att leva av. Socialhjälp är ju i

många fall endast ett tillskott till en familjs övriga inkomster. I många fall redovisas t. ex. rätt låga utgifter för bostad, genom att familjen äger ett eget

hem eller bor hos anhöriga eller i bostäder som till reducerad hyra upplåtes av arbetsgivare.

VI. Vård på sjukvårdsanstalt

Antal vårdtagare m. m. Antal hjälptagare som på socialnämndens bekostnad erhållit vård på sjukhus uppgick år 1959 till 8 410. Deras fördelning på män, kvinnor och barn samt på olika lokala områden framgår av tabell P, i vilken även förändringarna sedan föregående år redovisas. Antalet av socialhjälpens understödda vårdtagare på sjukvårdsanstalt har sedan 1955 års sjukförsäkringsreform sjunkit mycket kraftigt, och denna nedgång har fortsatt även 1959, då antalet fall var 19 % lägre än 1958. Sedan 1954, året före sjukförsäkringsreformen, har antalet dylika personer minskat från 38 320 till 8 410, dvs med 78 %.

Någon större skillnad mellan landsbygd och städer föreligger inte i fråga om nedgången sedan 1958.

De manliga vårdtagarna var något fler än de kvinnliga (51 respektive 47 %). Andelen barn uppgick i hela riket endast till 2 % (1958: 4 %). Antalet vårdtagare på sjukvårdsanstalt åren 1958 och 1959 fördelade på vuxna män, vuxna kvinnor samt barn under 16 år framgår av följande tablå.

Antal vårdtagare på sjukvårdsanstalt

	1958	1959	Förändring i %
Landsbygd			
män.....	3 100	2 545	— 17,9
kvinnor.....	2 505	2 065	— 17,6
barn.....	215	110	— 48,8
Städer			
män.....	2 135	1 755	— 17,7
kvinnor.....	2 320	1 890	— 18,5
barn.....	135	45	— 67,4
Hela riket			
män.....	5 235	4 300	— 17,8
kvinnor.....	4 825	3 955	— 18,0
barn.....	350	155	— 56,0
Samtliga personer	10 410	8 410	— 19,2

De familjer som under 1959 erhållit socialnämndens hjälp till vård på sjukvårdsanstalt för någon familjemedlem fördelar sig efter olika familjetyper på sätt som framgår av nedanstående sammanställning. Denna fördelning skiljer sig från motsvarande för samtliga socialhjälpfall främst därigenom att ensamma män utan barn som lämnats sjukvård är avsevärt större (39 %) än denna familjetyps andel av samtliga hjälpfall (29 %). Detta gäller även ensamma kvinnor utan barn, där motsvarande siffror

	Antal fall som fått vård på sjukhus	därav, i %, tillhörande familjetypen					
		ensamma utan barn	män med barn	ensamma utan barn	kvinnor med barn	gifta par utan barn	med barn
Landsbygd	4 675	43	0	33	2	13	9
Städer	3 680	35	0	42	4	13	7
Hela riket	8 355	39	0	37	3	13	8
D:o 1958	10 250	39	0	36	2	12	10

	Antal fall som fått vård på sjukhus	därav, i %, med familjeföreståndaren i åldern							
		—	16—	30—	40—	50—	60—	67—	75—
		15 år	29 år	39 år	49 år	59 år	66 år	74 år	år
Landsbygd.....	4 675	0	9	11	17	21	14	13	14
Städer.....	3 680	—	11	14	17	19	10	13	16
Hela riket.....	8 355	0	10	12	17	20	12	13	15
D:o 1958	10 250	0	10	14	17	21	12	12	14

är 37 % respektive 24 %. Däremot redovisas för familjetypen gifta par med barn betydligt lägre andel i sjukvårdsklientelet (8 %), än bland samtliga socialhjälpfall (22 %). Det är framför allt föräldrarnas sjukdom, som föranlett barnfamiljerna att anlita socialhjälp. Jämfört med 1958 har inga större förändringar förekommit. Andelen gifta par med barn företer dock en mindre minskning sedan 1958 (från 10 till 8 %).

Vårdfallens fördelning efter familjeföreståndarens ålder redovisas i ovanstående tablå.

Före sjukförsäkringsreformen kunde man konstatera en rätt stark överrepresentation av de arbetsföra åldrarna bland dem som fått vård på sjukvårdsanstalt i jämförelse med hela hjälpklientelet. Denna har nu försvunnit och för 1959 redovisas en något lägre andel bland sjukvårdsfallen i åldrarna under 60 år (59 %), än bland samtliga hjälpfall (70 %).

Antal vårddagar och vårdens värde. Socialnämnderna tillfrågades vem eller vilka i den hjälpta familjen som fått vård på sjukhus. Då det endast i ett fåtal fall förekommit att flera personer i

en familj fått sådan hjälp, redovisas i nedanstående tablå endast ensamma vårdtagare. Den genomsnittliga vårdtiden för samtliga på sjukvårdsanstalt intagna hjälpstagare uppgick till 198 dagar (på landsbygden 235 dagar, i städerna 152 dagar). Detta innebär något kortare vårdtid än 1958. Sedan tiden före sjukförsäkringsreformen har dock en kraftig ökning av den genomsnittliga vårdtiden skett, genom att de kortvariga fallen i stor utsträckning föll bort ur socialhjälpklientelet då den allmänna sjukförsäkringen infördes.

Det klientel som av socialnämnderna fått vård på sjukvårdsanstalt är mycket ojämnt fördelat i fråga om vårdtidens längd. Liksom i fråga om dem som fått hjälp till uppehållet, kan vårdtagarna i stort sett uppdelas i två kategorier, dels tillfälliga, dels varaktiga vårdfall. Som ovan nämnts utgör de tillfälliga fallen numera inte så stor andel av samtliga som tidigare. Drygt en tredjedel av sjukvårdsfallen hade erhållit vård under kortare tid än tre månader, medan ungefär lika många hade vistats på sjukvårdsanstalt under hela året.

Det råder en stark skillnad mellan sjukvårdsfallens genomsnittliga varak-

	Antal ensamma vårdtagare som fått vård på sjukhus	därav, i %, med en vårdtid av nedanstående					Medel- tal vård- dagar
		1—	90—	180—	270—	360—	
		89	179	269	359		
Landsbygd.....	4 630	28	10	7	7	48	235
Städer.....	3 660	51	13	6	7	23	152
Hela riket.....	8 290	38	12	6	7	37	198
D:o 1958.....	10 160	37	11	8	8	37	200

Tab. P. Antal vårdtagare på sjukvårdsanstalt fördelade på män, kvinnor och barn inom olika riksområden

	Vårdtagare				Förändring sedan 1958	
	Antal	därav, i %,			antal	i %
		män	kvinnor	barn		
Landsbygd	4 720	54	44	2	— 1 100	— 18,9
Mälardalen	680	50	49	2	— 290	— 29,9
Östra Götaland	985	57	39	4	— 165	— 14,3
Södra Götaland	570	51	48	1	— 105	— 15,6
Bohuslän o. Vänerlän	1 240	53	45	2	— 55	— 4,2
Dalarna o. nedre Norrland	875	56	42	2	— 360	— 29,1
Övre Norrland	370	55	43	1	— 125	— 25,3
Städer	3 690	48	51	1	— 899	— 19,6
Stockholm	772	35	64	1	— 464	— 37,5
Göteborg	275	62	36	2	± 0	± 0
Malmö	205	54	44	2	— 45	— 18,0
Städer med 30 000—100 000 inv. . .	1 085	48	52	1	— 55	— 4,8
Städer med 10 000—30 000 inv. . .	980	52	47	2	— 185	— 15,9
Städer med under 10 000 inv.	375	48	49	3	— 150	— 28,6
Hela riket	8 410	51	47	2	— 1 999	— 19,2
D:o 1958	10 410	50	46	4	— 1 259	— 10,8

tighet på landsbygden och i städerna. De långvariga fallen omfattar på landsbygden inemot hälften av samtliga hithörande fall, i städerna knappt en fjärdedel, medan förhållandet är det motsatta i fråga om de tillfälliga fallen. I jämförelse med 1958 föreligger inga nämnvärda skillnader i fördelningen efter sjukvårdsfallens varaktighet.

Det totala värdet av den hjälp som socialnämnderna bekostade för vård på sjukvårdsanstalt uppgick till cirka 11,6 milj. kr, vilket innebär en ökning med 1,2 milj. kr (12 %) i jämförelse

med 1958. På landsbygden var kostnaden 6,6 milj. kr, mot 5,7 ett år tidigare och i städerna 5,0 milj. kr (4,7).

I allmänhet är kostnaderna beräknade med utgångspunkt från de låga avgifter som socialnämnderna erlägger till läns-lasarett eller andra allmänna sjukvårdsinrättningar, t. ex. sinnessjuk- eller kronikersjukhus. Den genomsnittliga kostnaden per vård dag uppgick år 1959 till 7,05 kr; detta innebär dock en kraftig ökning sedan föregående år, då genomsnittskostnaden var 5,10 kr.

VII. Annan hjälp

Antal hjälpfall. Antal hjälpfall som under 1959 åtnjutit hjälp av socialnämnden i annan form än till uppehållet eller sjukhusvård (t. ex. till inackordering, utrustning för intagning på anstalt, resor, kostnader för yrkesutbildning, tandvård, läkarvård, begravningskostnader)

var inalles 48 600, varav 21 700 i landskommunerna och 26 900 i städerna. Detta innebär ökning sedan 1958 med inemot 2 000 fall (4 %). På landsbygden var ökningen inte fullt 1 % och i städer-na 7 %.

På grund av ändrade redovisnings-

principer i samband med omläggningen av socialhjälpstatistiken år 1957 har annan hjälp numera en betydligt större omfattning än tidigare.

Dessa hjälpfalls fördelning efter familjetyp samt om hjälpen utgått enbart eller i kombination med sjukhusvård eller hjälp till uppehållet framgår av tabell Q.

Några mer betydande skillnader gentemot fördelningar av samtliga hjälpfall förekommer inte. Ensamma kvinnor med barn är något färre och gifta par utan barn något fler bland dem som fått annan hjälp än bland samtliga hjälptagare. I jämförelse med 1958 föreligger inga nämnvärda skillnader i fördelningen efter familjetyp.

Antal personer som fått annan hjälp.
I vissa fall har annan hjälp utgått till

mer än en person i samma familj. Hela antalet hjälpta personer uppgick till 60 450, varav på landsbygden 28 115 och i städerna 32 335. Antalet hjälpta personer har sedan 1958 ökat med 8 %. Hur de hjälpta personerna fördelar sig på män, kvinnor och barn inom olika riksområden på landsbygden samt inom städer av olika storlek framgår av tabell R.

Fördelningen ger en helt annan bild än t. ex. i fråga om sjukhusvården, främst genom att den relativa andelen barn som fått annan hjälp utgör 15 %, men endast 2 % bland sjukhusfallen. Framför allt på landsbygden har rätt många barn kommit i åtnjutande av annan hjälp. Den relativa andelen män utgjorde 45 % och kvinnor 40 %. Göteborg skiljer sig markant från övriga delar av riket genom att inte mindre än 73 % av alla hjälpta personer är män.

Tab. Q. Antal hjälpfall med annan hjälp inom olika familjetyper samt hjälpens genomsnittliga värde

	Antal fall	därav, i %, tillhörande familjetypen						Hjälpens värde per fall och år, kr ¹
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par		
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
<i>Enbart annan hjälp</i>								
Landsbygd.....	12 065	34	0	26	4	17	18	310
Städer.....	9 395	36	0	34	4	17	9	209
Hela riket	21 460	35	0	30	4	17	14	268
<i>Annan hjälp i kombination med hjälp till uppehållet eller sjukhusvistelse</i>								
Landsbygd.....	9 630	25	1	16	11	15	33	285
Städer.....	17 510	27	1	23	14	13	24	166
Hela riket	27 140	26	1	21	12	14	27	210
<i>Samtliga hjälpfall</i>								
Landsbygd.....	21 695	30	0	22	7	16	25	299
Städer.....	26 905	30	1	27	10	14	19	181
Hela riket	48 600	30	1	25	9	15	21	236
D:o 1958	46 705	31	0	26	8	14	21	228

¹ Utom Stockholms stad.

Tab. R. Antal personer som fått annan hjälp fördelade på män, kvinnor och barn inom olika riksområden

	Hjälptagare med annan hjälp			
	Antal	därav, i %,		
		män	kvinnor	barn
<i>Landsbygd</i>	28 115	46	36	18
Mälardalen	5 605	41	39	20
Östra Götaland	3 985	45	34	21
Södra Götaland	2 605	45	35	20
Bohuslän och Västergötland	4 345	45	40	15
Dalarna och nedre Norrland	7 885	48	35	17
Övre Norrland	3 690	52	32	16
<i>Städer</i>	32 335	45	43	12
Stockholm	1 755	50	44	6
Göteborg	640	73	27	—
Malmö	1 355	50	47	3
Städer med 30 000—100 000 inv.	14 640	41	45	14
Städer med 10 000—30 000 inv.	11 310	46	41	13
Städer med under 10 000 inv.	2 635	47	40	13
<i>Hela riket</i>	60 450	45	40	15
D:o 1958	55 810	47	40	13

Hjälpens värde. Hela värdet av den hjälp som redovisats under rubriken annan hjälp, uppgick till 11,6 milj. kr, vilket innebär en ökning med 6 % i jämförelse med 1958.

De genomsnittliga belopp som lämnats per hjälpfall redovisas i tabell Q. Beloppen är genomgående betydligt högre på landsbygden än i städerna. Sedan före-

gående år har beträffande de fall som fått enbart annan hjälp genomsnittsbeloppet på landsbygden ökat med 10 %, medan det i städerna sjunkit med 9 %. Beloppen för de fall där annan hjälp lämnats i kombination med annan hjälpform har också stigit på landsbygden (12 %), och sjunkit i städerna (3 %).

VIII. Borgen på lån

Som tidigare framhållits, innehåller 1956 års socialhjälpsslag ett nytt slag av hjälp, nämligen i form av tecknad borgen på lån. Hittills har denna hjälpform ännu inte fått någon större omfattning. Redovisningen har även på en del håll varit bristfällig.

I efterföljande tablå redovisas antal fall som av socialnämnderna fått borgenslån, dels enbart, dels i kombination med annan hjälpform.

Det är mest gifta par med barn som fått borgenslån; 55 % av samtliga fall tillhör denna familjetyp. Genomsnittsbeloppet uppgår till 3 797 kr på landsbygden, till 3 780 kr i städerna samt till 3 792 kr i hela riket.

Av de lämnade borgenslånen avsåg 121, dvs 34 % av samtliga, högre belopp än 5 000 kr och 66 belopp på mellan 3 000 och 5 000 kr. Lägre belopp än 1 000 kr hade lämnats i 16 fall; av dessa av-

såg 5 belopp som understeg 500 kr. Inalles utlämnades borgenslån till ett värde av 1,3 milj. kr.

I jämförelse med 1958 innebär ovan nämnda uppgifter en minskning av om-

fattningen av borgensinstitutet. Antal fall som fått borgenslån minskade sålunda med 11 % och borgenslånenens totala värde med 5 %.

	Antal fall enbart	som fått borgenslån i kombination med annan hjälpform	tillhopa	Borgenslå- nens värde, kr
Landsbygd.....	125	115	240	911 371
Städer.....	70	41	111	419 616
Hela riket	195	156	351	1 330 987

IX. Socialhjälpens totala värde

I det föregående har särskilda uppgifter redovisats om värdet av den socialhjälp som lämnats i form av hjälp till uppehållet, vård på sjukvårdsanstalt eller annan hjälp. En sammanfattning härav lämnas i vidstående tablå. De belopp för vilka socialnämnderna tecknat borgen på lån har icke medräknats.

Hjälpens värde redovisas här brutto, vilket innebär att den ersättning som kommunerna erhållit för lämnad vård ej har avdragits. Det kan antingen vara återbetald socialhjälp från hjälptagaren själv, t. ex. i form av folkpension som kommunens socialnämnd uppburit, eller från annat håll t. ex. landsting eller från andra kommuner.

<i>Hjälpens värde i milj. kr</i>	<i>Hjälp till uppehållet</i>	<i>Vård på sjukvårds- anstalt</i>	<i>Annan hjälp</i>	<i>Samt- liga hjälp- former</i>
Landsbygd.....	34,4	6,6	6,5	47,5
Städer.....	78,2	5,0	5,1	88,3
Hela riket 1959 ..	112,6	11,6	11,6	135,8
1958 ..	108,6	10,4	10,9	129,9

i %

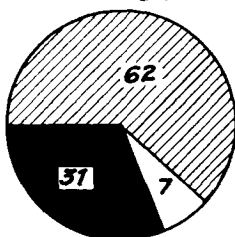
Landsbygd.....	72	14	14	100
Städer.....	88	6	6	100
Hela riket 1959 ..	83	9	8	100
1958 ..	84	8	8	100

Det totala värdet av den hjälp i olika former som lämnats av socialnämnderna under 1959 uppgick till 136 milj. kr, vilket sedan närmast föregående år innebär en ökning med 6 milj. kr (5 %). På landsbygden var uppgången 9 %

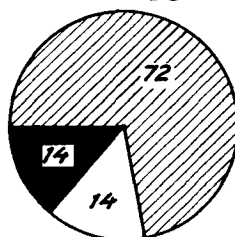
År	Socialhjälpens värde (i milj. kr) för				D:o i 1949 års penningvärde	År	Socialhjälpens värde (i milj. kr) för				D:o i 1949 års penningvärde
	Hjälp till uppehållet	Vård på sjukvårdsanstalt	Annan hjälp	Samtliga hjälpformer			Hjälp till uppehållet	Vård på sjukvårdsanstalt	Annan hjälp	Samtliga hjälpformer	
1949	49,4	17,8	4,7	71,9	71,9	1955	76,5	16,5	7,1	100,1	75,3
1950	54,5	16,5	5,2	76,2	75,4	1956	85,2	13,5	7,0	105,7	76,0
1951	60,5	18,3	5,6	84,4	72,1	1957	97,2	12,2	10,2	119,6	82,5
1952	70,5	22,5	6,1	99,1	78,7	1958	108,6	10,4	10,9	129,9	85,5
1953	80,3	21,7	6,6	108,6	84,8	1959	112,6	11,6	11,6	135,8	88,8
1954	87,0	21,7	6,5	115,2	89,3						

OMFATTNINGEN OCH VÄRDET AV OLIKA FORMER AV SOCIALHJÄLP (i %)

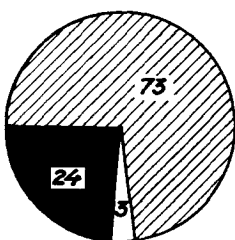
*Antal hjälpfall
Landsbygd*

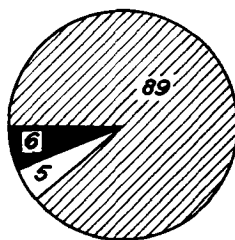
*Hjälpens värde
Landsbygd*

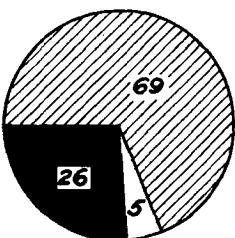
Städer

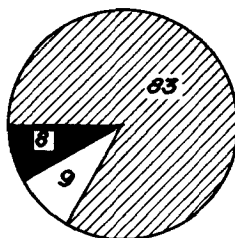
Städer

Hela riket

Hela riket

- *Hjälp till uppehållet*
- *Vård på sjukvårdsanstalt*
- *Annan hjälp*

Tab. S. Av socialnämnderna lämnad hjälp fördelad efter familjetyp och hjälpens beskaffenhet

	Hjälpens uppgivna värde i tusental kr				Medeltal per hjälpfall och år, kr
	hjälp till uppehållet	vård på sjukvårdsanstalt	annan hjälp	samtliga hjälpformer	
<i>Landsbygd</i>					
Ensamma män utan barn	4 231	3 375	1 966	9 572	624
» » med »	375	9	42	426	979
» kvinnor utan barn	6 121	2 447	1 198	9 766	690
» » med »	5 706	45	437	6 188	1 159
Gifta par utan barn	4 064	477	940	5 481	637
» » med »	13 929	244	1 906	16 079	992
Samtliga hjälptagare	34 426	6 597	6 489	47 512	791
<i>Städer</i>					
Ensamma män utan barn	12 443	1 533	1 378	15 354	520
» » med »	454	8	84	546	1 105
» kvinnor utan barn	18 738	2 828	1 172	22 738	974
» » med »	19 895	143	401	20 439	1 513
Gifta par utan barn	6 430	359	810	7 599	746
» » med »	20 286	123	1 229	21 638	1 179
Samtliga hjälptagare	78 246	4 994	5 074	88 314	925
<i>Hela riket</i>					
Ensamma män utan barn	16 674	4 908	3 344	24 926	555
» » med »	829	17	126	972	1 046
» kvinnor utan barn	24 859	5 275	2 370	32 504	867
» » med »	25 601	188	838	26 627	1 412
Gifta par utan barn	10 494	836	1 750	13 080	696
» » med »	34 215	367	3 135	37 717	1 091
Samtliga hjälptagare	112 672	11 591	11 563	135 826	873

och i städerna 2 %. Den relativa fördelningen av totalkostnaden på olika hjälpformer är i stort sett densamma som föregående år.

Tabell S utvisar hur värdet av den socialhjälp som lämnats under 1959 fördelar sig på olika familjetyper. I genomsnitt uppgick hjälpens värde till 873 (1958: 831) kr per fall, på landsbygden 791 (721) kr och i städerna 925 (900). Skillnaderna i medelbeloppen var dock rätt stora mellan olika familjetyper.

Största genomsnittsbeloppet har lämnats till ensamma kvinnor med barn vilka i genomsnitt fått 1 412 kr per hjälpfall. Den relativa fördelningen av värdet av socialhjälp på olika hjälpformer beräknas även av diagrammet på sid. 40.

Slutligen lämnas i föregående tabell en översikt av kostnaden för socialhjälp (före 1957 fattigvården) under de senaste åren. Omräknat till enhetligt penningvärde har kostnaderna ökat med 24 % sedan år 1949.

X. Ålderdomshemmens driftkostnader år 1958

Som tidigare framhållits, företogs ingen statistisk undersökning rörande ålderdomshemmen år 1959, utan nästa undersökning kommer att avse år 1960. I det följande lämnas en redogörelse över hemmens driftkostnader år 1958.

År 1958 var antalet ålderdomshem 1 363 med tillhoppa 40 385 platser. I efterföljande tablå presenteras antalet platser på olika slags avdelningar.

	Antal avdel- ningar	Antal platser
Egentliga ålderdomshem ..	1 296	38 625
Sinnessjukavdelningar	13	465
Kronikeravdelningar	63	1 295

Driftkostnaderna avser alla löpande utgifter för hemmen utom kapitalkostnader, dvs räntor, amorteringar och avskrivningar samt kostnader för nybyggnad och förbättring av fastigheter. Endast utgifter som täckts av ålderdomshemmens stat har redovisats. I detta avseende föreligger emellertid en del olikheter mellan kommunerna i fråga om sättet för redovisningen. Så kan t. ex. utgifter för beklädnad eller läkarvård för vårdtagarna i en del fall ha upptagits på ålderdoms-

hemmens stat och i andra fall ha fått belasta den öppna socialvärden. Vidare redovisas lönekostnaderna i vissa fall brutto och i andra fall netto, dvs med avdrag för den ersättning som personalen lämnat för naturaförmåner i form av fri bostad, kost etc.

De totala driftkostnaderna för ålderdomshemmen utgjorde år 1958 drygt 200 milj. kr, vilket innebär en ökning med nära 20 % sedan den närmast föregående undersökningen, som avsåg år 1956 (se tabell T). Av de olika posterna har framför allt hyror, löne- och pensionskostnader samt utgifter för läkarvård och medicin stigit. Minskade utgifter redovisas för flit- och fickpengar samt för beklädnad.

Av tabell U framgår driftkostnaderna på ålderdomshemmens olika avdelningar. I de egentliga ålderdomshemmen är även inräknade de sjukavdelningar som ej erhållit stats- eller landstingsbidrag utan drivs helt av kommunerna. Vissa hem med specialavdelningar har ej kunnat särredovisa de olika avdelningarnas kostnader och upptas därför i en särskild grupp under rubriken »Egentligt

Tab. T. Ålderdomshemmens driftkostnader

	1956 1 000-tal kr	1958 1 000-tal kr	Ökning i %
Underhåll av fastighet	6 610	6 473	— 2,1
Underhåll och komplettering av inventarier	4 970	5 084	+ 2,3
Avlöningar, arvoden o dyl	84 277	106 728	+ 26,6
Pensioner, pensionsavgifter för anställd personal ..	5 740	7 563	+ 31,8
Värme, lyse, renhållning, vatten, tvätt	17 860	20 171	+ 12,9
Kosthåll	35 682	38 560	+ 8,1
Beklädnad	1 341	1 214	— 9,5
Läkarvård, medicin, tandvård	4 408	5 768	+ 30,9
Flit- och fickpengar	1 429	1 183	— 17,2
Hyror	368	534	+ 45,1
Övriga utgifter	5 436	6 776	+ 24,7
Summa utgifter	168 121	200 054	+ 19,0

Tab. U. Driftkostnader på ålderdomshemmens olika avdelningar

	Egentligt ålder- doms- hem	Sin- nes- sjuk- avdel- ning	Kro- niker- avdel- ning	Egentligt ålder- domshem med ej sär- redovisad spec avd	Egent- ligt ålder- doms- hem	Sin- nes- sjuk- avdel- ning	Kro- niker- avdel- ning	Egentligt ålder- domshem med ej sär- redovisad spec avd
	utgifter i 1 000-tal kr				i %			
Underhåll av fastighet	5 698	57	101	617	3,2	3,0	2,6	3,3
Underhåll och komplettering av inventarier	4 529	39	76	440	2,6	2,0	1,9	2,4
Avlöningar, arvoden o dyl ..	93 296	1 112	2 207	10 113	53,1	58,4	56,6	54,4
Pensioner, pensionsavgifter för anställd personal	6 191	108	191	1 073	3,5	5,7	4,9	5,8
Värme, lyse, renhållning, vat- ten, tvätt	17 823	173	386	1 789	10,2	9,1	9,9	9,6
Kosthåll	34 660	262	581	3 057	19,7	13,8	14,9	16,4
Beklädnad	1 028	11	26	149	0,6	0,6	0,7	0,8
Läkarvård, medicin, tandvård	4 923	43	179	623	2,8	2,3	4,6	3,3
Flit- och fickpengar	1 056	8	10	109	0,6	0,4	0,2	0,6
Hyror	486	6	9	33	0,3	0,3	0,2	0,2
Övriga utgifter	5 962	84	136	594	3,4	4,4	3,5	3,2
Summa utgifter	175 652	1 903	3 902	18 597	100	100	100	100

ålderdomshem med ej särredovisad specialavdelning».

Den största posten utgjorde avlöningar och arvoden, som uppgick till mer än hälften av de sammanlagda kostnaderna för samtliga avdelningar. På sinnessjuk- och kronikeravdelningarna utgjorde lönerna en något större andel än på övriga avdelningar. Utgifter för kosthållet var den näst största posten och uppgick till mellan 14 och 20 % av totalkostnaderna. Här uppvisar sinnessjuk- och kronikeravdelningar lägre andel än övriga avdelningar. I övrigt föreligger inga större skillnader mellan olika typer av avdelningar i fråga om kostnadernas fördelning på olika poster.

I det följande redovisas kostnaderna brutto per vård dag utan avdrag för inkomster av olika slag. Av efterföljande tablå framgår kostnaderna på olika avdelningar på ålderdomshemmen 1956 och 1958 samt ökningen mellan de båda åren.

	Kostnad (kr) per vård dag		Ökning %
	1956	1958	
Egentligt ålderdomshem	13,02	15,03	15,4
Sinnessjukavdelning ...	17,16	20,20	17,7
Kronikeravdelning	19,78	22,11	11,8
Egentligt ålderdomshem med ej särredovisad specialavdelning	16,71	19,27	15,3
Samtliga hem	13,54	15,48	14,3

Som synes ställde sig specialavdelningarna betydligt dyrare än de egentliga hemmen, huvudsakligen beroende på behovet av större och mera kvalificerad vårdpersonal.

På grund av det ringa antalet specialavdelningar kommer analysen i det följande att begränsas till de egentliga ålderdomshemmen. Kostnaderna per vård dag inom olika dyrortsgupper framgår av efterföljande tablå.

	Kostnaderna (kr) per vård dag på de egentliga ålderdomshemmen i dyrortsgupp			
	2	3	4	5
1956	10,79	13,12	13,39	16,89
1958	12,55	15,31	15,54	18,35

Tab. V. Kostnader per vård dag i hem med olika platsantal

Antal platser	Kostnad (i kr) per vård dag		Ökning i %
	1956	1958	
— 10	12,28	13,70	11,6
11— 15	12,08	13,96	15,6
16— 20	12,15	14,00	15,2
21— 25	11,72	13,69	16,8
26— 30	11,65	13,80	18,5
31— 40	12,61	14,36	13,9
41— 50	12,94	14,76	14,1
51— 75	13,87	15,52	11,9
76—100	14,14	16,48	16,5
101—	15,96	18,30	14,7
Samtliga	13,02	15,03	15,4

Skillnaderna mellan dyrortsgrupperna låg helt naturligt huvudsakligen på avlöningar, pensioner etc, men även andra poster uppgick till väsentligt högre belopp i högsta dyrort än i den lägsta. Beträffande kosthållet¹ förelåg emellertid inga nämnvärda skillnader. Totalkostnaden per vård dag i dyrort 2 utgjorde ungefär två tredjedelar av kostnaden i dyrort 5.

Av tabell V framgår kostnaden per vård dag för hem av olika storlek. Den lägsta kostnaden per vård dag redovisas för hem med 20—30 platser och för de allra minsta hemmen. Man bör emellertid ha i minnet, att de stora hemmen framför allt återfinns i högre dyrorter, vilket givetvis påverkar lönekostnaderna. I fråga om kostnadsförändringarna sedan 1956 framgår, att den största kostnadsökningen har drabbat hemmen med 20—30 platser, vilka ju låg lägst i fråga om kostnad per vård dag, och även de större hemmen med 76—100 platser uppvisade en ungefär lika stor ökning.

Kostnaden per vård dag för hem av olika ålder framgår av tabell X med fördel-

¹ Här är även matkostnaderna för personalen inräknade. Detta kan beräknas höja matkottot med omkring 20 %.

Tab. X. Utgifterna per vård dag för egentliga ålderdomshem av olika ålder på landsbygd och i städer

År då hemmet togs i bruk	Kostnad (i kr) per vård dag		
	Landsbygd	Städer	Hela riket 1958
—1900	13,64	18,58	16,19
1901—1910	14,05	16,78	14,85
1911—1920	14,82	15,81	14,95
1921—1925	13,72	16,43	14,08
1926—1930	13,93	16,84	14,38
1931—1935	13,67	17,59	14,29
1936—1940	13,03	14,38	13,81
1941—1946	14,00	14,92	14,52
1947—1952	14,04	16,70	15,10
1953—1958	14,03	17,85	15,43
Samtliga	13,97	17,26	15,03

ning på landsbygd och städer. Genomgående var landsbygdshemmen billigare i drift, vilket väl till övervägande delen beror på lägre lönekostnader i lägre dyrort. Den högsta kostnaden redovisas för hemmen byggda 1900 eller tidigare med 16,19 kr per vård dag, närmast följda av de nyaste hemmen med 15,43 kr.

I efterföljande tablå presenteras de olika utgiftsposterna i kr per vård dag för hem byggda före respektive efter

Driftkostnader för äldre och nyare hem

	Kostnad (i kr) per vård dag för ålderdomshem byggda före 1947 1947 eller senare	
Underhåll av fastighet	0,58	0,33
Underhåll och komplettering av inventarier	0,42	0,33
Avlöningar, arvoden o dyl..	7,82	8,24
Pensioner, pensionsavgifter för anställd personal	0,51	0,55
Värme, lyse, renhållning, vatten, tvätt.....	1,37	1,78
Kosthåll	2,99	2,93
Beklädnad	0,10	0,07
Läkarvård, medicin, tandvård	0,41	0,44
Flit- och fickpengar	0,10	0,08
Hyror	0,04	0,05
Övriga utgifter	0,49	0,54
Samtliga utgifter 1958	14,83	15,34
	1956 12,72	13,73

1947 års ålderdomshemsreform. De nyare hemmens kostnader låg omkring 3 % högre än de äldre hemmens. År 1956 var skillnaden ca 8 %.

Att utgifterna för underhåll av fastighet och inventarier var större i de äldre hemmen är helt naturligt. I fråga om andra kostnader spelar placeringen i dyrort en viss roll, i det att de nyare hemmen i större utsträckning är belägna på platser i högre dyrortsgrupp. Därjämte är de nyare hemmen i regel utrustade med mera personal.

Av tabell Y framgår vårdkostnaden på landsbygd och i städer i olika län. De högsta kostnaderna redovisas för Stockholms stad (20,29 kr) och län (16,74) samt för Norrbottens län (16,58), me-

Tab. Y. Utgifter (i kr) per vård dag för egentliga ålderdomshem, länsvis på landsbygd och i städer

Län	Landsbygd	Städer	Hela riket
Stockholms stad	—	20,29	20,29
Stockholms	15,71	19,24	16,74
Uppsala	14,14	14,55	14,20
Södermanlands	14,14	14,43	14,20
Östergötlands	13,84	16,64	14,92
Jönköpings	13,09	16,44	14,34
Kronobergs	12,32	16,09	12,90
Kalmar	12,33	14,67	12,55
Gotlands	12,84	15,00	13,09
Blekinge	13,57	14,62	13,91
Kristianstads	12,06	14,57	12,52
Malmöhus	12,40	15,25	13,50
Hallands	12,03	18,92	14,15
Göteborgs och Bohus	13,76	15,53	14,91
Älvsborgs	13,12	15,50	13,54
Skaraborgs	12,96	14,84	13,31
Värmlands	15,93	16,28	16,01
Örebro	15,15	17,02	15,78
Västmanlands	14,37	17,34	15,58
Kopparbergs	15,86	17,19	16,09
Gävleborgs	14,74	20,71	16,19
Västernorrlands	14,89	18,51	15,74
Jämtlands	15,23	—	15,23
Västerbottens	14,18	16,82	14,56
Norrbottens	16,11	18,04	16,58
Samtliga 1958	13,97	17,26	15,03
1956	12,10	15,05	13,02

dan Kristianstads län och Kalmar län låg lägst med omkring 12,50 kr per vård dag.

Hemmens finansiering

I tabell Z på nästa sida presenteras inkomsterna med fördelning på olika inkomstkällor. För de egentliga ålderdomshemmen och sinnessjukavdelningarna uppgår vårdavgifterna till 41 respektive 34 % av inkomsterna och kommunernas tillskott till omkring hälften. På kronikeravdelningarna är landstingsmedlen dominerande (58 %), och vårdavgifter och kommunala tillskott stannar vid 18 respektive 17 %. Storleken av de kommunala tillskotten för egentliga ålderdomshem med olika platsantal framgår av efterföljande tablå.

Antal platser	Kommunernas utlägg för hemmet per vård dag	
	kr	i % av totala driftkostnaderna
— 10	6,71	49,0
11— 15	6,56	47,0
16— 20	6,31	45,1
21— 25	6,17	45,1
26— 30	6,16	44,6
31— 40	6,60	46,0
41— 50	6,34	42,9
51— 75	7,64	49,2
76—100	8,27	50,2
101—	10,53	57,6
Samtliga	7,28	48,5

Som synes föreligger inga större variationer med hänsyn till hemmens storlek, bortsett från att de medelstora hemmen på 16—30 platser tycks kräva ett något lägre tillskott än övriga hem.

I tabell A ges en sammanfattande översikt över utgifter och inkomster för olika typer av avdelningar på ålderdomshemmen.

Tab. Z. Ålderdomshemmens inkomster

	Egentligt ålderdoms- hem	Sin- nes- sjuk- avdel- ning	Kro- niker- avdel- ning	Egentligt ålder- domshem med ej sär- redovisad spec avd	Egent- ligt ålder- doms- hem	Sin- nes- sjuk- avdel- ning	Kro- niker- avdel- ning	Egentligt ålder- domshem med ej sär- redovisad spec avd
	1 000-tal kr				i %			
Statsmedel.....	467	2	121	129	0,2	0,1	3,1	0,7
Landstingsbidrag.....	3 999	—	2 250	2 114	2,3	—	57,7	11,4
Bidrag från andra kommuner	1 763	170	14	530	1,0	8,9	0,4	2,9
Av befattningshavare för na- turförmåner.....	10 343	46	83	729	5,9	2,4	2,1	3,9
Vårdavgifter.....	72 723	639	720	6 591	41,4	33,6	18,4	35,4
Inkomst av särskild verksam- het.....	493	5	17	101	0,3	0,3	0,4	0,5
Andra inkomster.....	726	3	19	122	0,4	0,2	0,5	0,7
Summa inkomster	90 514	865	3 224	10 316	51,5	45,5	82,6	55,5
Kommunernas tillskott.....	85 139	1 038	678	8 281	48,5	54,5	17,4	44,5
Summa utgifter	175 653	1 903	3 902	18 597	100	100	100	100

Tab. Å. Utgifter och inkomster samt kommunernas tillskott (i kr) per vård dag för olika avdelningar vid ålderdomshemmen

	Egentligt ålder- doms- hem	Sinnes- sjuk- avdel- ning	Kro- niker- avdel- ning	Egentligt ålder- domshem med ej sär- redovisad spec avd	Samtliga
<i>Utgifter</i>					
Underhåll av fastighet.....	0,49	0,61	0,57	0,64	0,50
Underhåll och komplettering av inventarier	0,39	0,41	0,43	0,46	0,39
Avlöningar, arvoden o dyl.....	7,98	11,80	12,50	10,48	8,26
Pensioner, pensionsavgifter för anställd per- sonal.....	0,53	1,14	1,08	1,11	0,59
Värme, lyse, renhållning, vatten, tvätt....	1,52	1,84	2,19	1,85	1,56
Kosthåll.....	2,97	2,79	3,29	3,17	2,98
Beklädnad.....	0,09	0,12	0,15	0,15	0,10
Läkarvård, medicin, tandvård.....	0,42	0,46	1,02	0,65	0,45
Flit- och fickpengar.....	0,09	0,08	0,06	0,11	0,09
Hyror.....	0,04	0,06	0,05	0,03	0,04
Övriga utgifter.....	0,51	0,89	0,77	0,62	0,52
Summa utgifter	15,03	20,20	22,11	19,27	15,48
<i>Inkomster</i>					
Statsmedel.....	0,04	0,02	0,68	0,13	0,05
Landstingsbidrag.....	0,34	—	12,75	2,19	0,65
Bidrag från andra kommuner.....	0,15	1,80	0,08	0,55	0,19
Av befattningshavare för naturaförmåner..	0,89	0,49	0,47	0,76	0,87
Vårdavgifter.....	6,22	6,78	4,08	6,83	6,24
Inkomst av särskild verksamhet.....	0,04	0,06	0,10	0,10	0,05
Andra inkomster.....	0,06	0,03	0,11	0,13	0,07
Summa inkomster	7,74	9,18	18,27	10,69	8,12
Kommunernas tillskott	7,29	11,02	3,84	8,58	7,36

TABELLER

Tab. 1. Antal hjälpfall med fördelning efter familjetyp samt antal hjälptagare med fördelning på vuxna män, kvinnor och barn, länsvis

		Hela antalet hjälp- fall	därav tillhörande familjetypen						Antal vuxna		Antal hem- ma- va- rande barn
			ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par		män	kvinnor	
			utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Landsbygd											
Stockholms län	»	4 129	1 104	22	805	451	590	1 157	2 873	3 003	3 578
Uppsala »	»	1 122	244	7	339	86	190	256	697	871	854
Södermanlands »	»	1 311	269	12	379	140	199	312	792	1 030	1 181
Östergötlands »	»	2 071	518	17	511	167	386	472	1 393	1 536	1 560
Jönköpings »	»	1 324	360	9	386	108	152	309	830	955	1 019
Kronobergs »	»	1 468	408	17	371	110	182	380	987	1 043	1 210
Kalmar »	»	2 860	667	23	774	204	507	685	1 882	2 170	2 160
Gotlands »	»	582	169	9	117	60	70	157	405	404	584
Blekinge »	»	1 784	374	8	494	149	292	467	1 141	1 402	1 497
Kristianstads »	»	2 150	470	8	567	211	281	613	1 372	1 672	2 119
Malmöhus »	»	2 117	535	9	492	190	274	617	1 435	1 573	2 149
Hallands »	»	592	128	4	157	46	80	177	389	460	577
Göteborgs o. Bohus »	»	1 388	373	4	443	131	177	260	814	1 011	876
Älvsborgs »	»	2 284	636	13	641	209	306	479	1 434	1 635	1 636
Skaraborgs »	»	1 682	448	11	488	138	227	370	1 056	1 223	1 373
Värmlands »	»	4 123	1 115	32	1 049	333	563	1 031	2 741	2 976	3 196
Örebro »	»	2 510	588	18	745	205	392	562	1 560	1 904	1 908
Västmanlands »	»	1 631	422	12	435	166	204	392	1 030	1 197	1 405
Kopparbergs »	»	3 638	1 037	22	821	393	462	903	2 424	2 579	3 089
Gävleborgs »	»	4 477	1 137	27	993	393	797	1 130	3 091	3 313	3 414
Västernorrlands »	»	5 305	1 411	36	1 128	517	857	1 356	3 660	3 858	4 351
Jämtlands »	»	2 519	761	21	496	251	350	640	1 772	1 737	2 133
Västerbottens »	»	3 712	944	36	711	369	449	1 203	2 632	2 732	4 081
Norrbottnens »	»	5 447	1 311	52	937	517	759	1 871	3 993	4 084	6 484
S:a på landsbygden ..		60 226	15 429	429	14 279	5 544	8 746	15 799	40 403	44 368	52 434
Städer											
Stockholms stad		28 540	9 536	144	7 380	5 008	2 364	4 108	16 152	18 860	18 276
Stockholms län	»	3 411	870	7	911	496	429	698	2 004	2 534	2 389
Uppsala »	»	1 733	456	9	367	288	210	403	1 078	1 268	1 394
Södermanlands »	»	3 346	1 023	13	791	393	391	735	2 162	2 310	2 407
Östergötlands »	»	3 961	1 110	21	959	565	474	832	2 437	2 830	2 935
Jönköpings »	»	2 279	635	22	551	233	293	545	1 495	1 622	1 671
Kronobergs »	»	521	153	3	121	69	54	121	331	365	410
Kalmar »	»	1 722	435	13	426	158	261	429	1 138	1 274	1 285
Gotlands »	»	481	141	1	87	70	57	125	324	339	422
Blekinge »	»	1 562	419	11	413	166	152	401	983	1 132	1 132
Kristianstads »	»	820	217	5	182	92	96	228	546	598	696
Malmöhus »	»	9 228	2 720	27	2 217	953	1 196	2 115	6 058	6 481	6 538
Hallands »	»	1 207	301	17	294	120	145	330	793	889	963
Göteborgs o. Bohus »	»	13 071	4 556	33	3 084	2 015	1 306	2 077	7 972	8 482	8 034
Älvsborgs »	»	3 734	1 104	16	881	409	447	877	2 444	2 614	2 719

		Hela antalet hjälp- fall	därav tillhörande familjetypen						Antal vuxna		Antal hem- ma- va- rande barn
			ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par		män	kvinnor	
			utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Skaraborgs	län	1 680	520	9	433	174	180	364	1 073	1 151	1 079
Värmlands	»	2 869	947	10	654	258	375	625	1 957	1 912	1 885
Örebro	»	2 812	926	13	621	408	290	554	1 783	1 873	2 061
Västmanlands	»	2 582	720	7	582	474	240	559	1 526	1 855	2 136
Kopparbergs	»	1 357	468	6	302	146	138	297	909	883	979
Gävleborgs	»	2 826	795	16	631	346	417	621	1 849	2 015	2 062
Västernorrlands	»	1 852	555	11	402	213	226	445	1 237	1 286	1 403
Jämtlands	»	617	274	—	128	71	45	99	418	343	354
Västerbottens	»	1 429	492	9	328	120	158	322	981	928	921
Norrbottens	»	1 677	524	7	324	209	136	477	1 144	1 146	1 652
S:a i städerna		95 317	29 897	430	23 069	13 454	10 080	18 387	58 794	64 990	65 803
Hela riket											
Stockholms stad		28 540	9 536	144	7 380	5 008	2 364	4 108	16 152	18 860	18 276
Stockholms	län	7 540	1 974	29	1 716	947	1 019	1 855	4 877	5 537	5 967
Uppsala	»	2 855	700	16	706	374	400	659	1 775	2 139	2 248
Södermanlands	»	4 657	1 292	25	1 170	533	596	1 047	2 954	3 340	3 588
Östergötlands	»	6 032	1 628	38	1 470	732	860	1 304	3 830	4 366	4 495
Jönköpings	»	3 603	995	31	937	341	445	854	2 325	2 577	2 690
Kronobergs	»	1 989	561	20	492	179	236	501	1 318	1 408	1 620
Kalmar	»	4 582	1 102	36	1 200	362	768	1 114	3 020	3 444	3 445
Gotlands	»	1 063	310	10	204	130	127	282	729	743	1 006
Blekinge	»	3 346	793	19	907	315	444	868	2 124	2 534	2 629
Kristianstads	»	2 970	687	13	749	303	377	841	1 918	2 270	2 815
Malmöhus	»	11 345	3 255	36	2 709	1 143	1 470	2 732	7 493	8 054	8 687
Hallands	»	1 799	429	21	451	166	225	507	1 182	1 349	1 540
Göteborgs o. Bohus	»	14 459	4 929	37	3 527	2 146	1 483	2 337	8 786	9 493	8 910
Älvsborgs	»	6 018	1 740	29	1 522	618	753	1 356	3 878	4 249	4 355
Skaraborgs	»	3 362	968	20	921	312	407	734	2 129	2 374	2 452
Värmlands	»	6 992	2 062	42	1 703	591	938	1 656	4 698	4 888	5 081
Örebro	»	5 322	1 514	31	1 366	613	682	1 116	3 343	3 777	3 969
Västmanlands	»	4 213	1 142	19	1 017	640	444	951	2 556	3 052	3 541
Kopparbergs	»	4 995	1 505	28	1 123	539	600	1 200	3 333	3 462	4 068
Gävleborgs	»	7 303	1 932	43	1 624	739	1 214	1 751	4 940	5 328	5 476
Västernorrlands	»	7 157	1 966	47	1 530	730	1 083	1 801	4 897	5 144	5 754
Jämtlands	»	3 136	1 035	21	624	322	395	739	2 190	2 080	2 487
Västerbottens	»	5 141	1 436	45	1 039	489	607	1 525	3 613	3 660	5 002
Norrbottens	»	7 124	1 835	59	1 261	726	895	2 348	5 137	5 230	8 136
S:a för hela riket		155 543	45 326	859	37 348	18 998	18 826	34 186	99 197	109 358	118 237

Tab. 2. Antal hjälpfall med fördelning efter familjetyp samt antal hjälptagare med fördelning på vuxna män, kvinnor och barn, i städer över 20 000 inv.

	Hela antalet hjälpfall	därav tillhörande familjetypen						Antal vuxna		Antal hem- ma- va- rande barn
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par		män	kvinnor	
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stockholm	28 540	9 536	144	7 380	5 008	2 364	4 108	16 152	18 860	18 276
Göteborg	11 380	3 998	28	2 720	1 843	1 081	1 710	6 817	7 354	6 880
Malmö	5 413	1 642	16	1 174	586	735	1 260	3 653	3 755	3 787
Norrköping	2 209	603	15	526	310	274	481	1 373	1 591	1 575
Hälsingborg	1 840	457	2	558	164	229	430	1 118	1 381	1 389
Uppsala	1 502	407	7	318	256	175	339	928	1 088	1 176
Örebro	1 673	615	3	321	254	144	336	1 098	1 055	1 242
Västerås	1 329	350	2	284	323	102	268	722	977	1 269
Borås	1 899	554	7	436	234	197	471	1 229	1 338	1 513
Linköping	958	296	1	232	180	82	167	546	661	766
Eskilstuna	1 931	577	4	420	267	232	431	1 244	1 350	1 472
Gävle	1 194	339	7	286	160	151	251	748	848	884
Jönköping	775	248	7	169	86	100	165	520	520	540
Solna	983	237	2	328	156	132	128	499	744	552
Karlstad	1 106	346	2	234	112	155	257	760	758	752
Lund	473	156	3	104	54	52	104	315	314	331
Halmstad	876	218	16	211	87	101	243	578	642	684
Karlskoga	613	156	6	162	94	68	127	357	451	490
Karlskrona	1 033	319	8	238	86	90	292	709	706	711
Uddevalla	834	304	1	171	79	87	192	584	529	564
Södertälje	605	147	—	159	73	75	151	373	458	475
Trollhättan	863	259	5	211	80	145	163	572	599	440
Kalmar	676	172	7	174	64	80	179	438	497	533
Luleå	593	151	4	128	66	53	191	399	438	615
Landskrona	693	177	3	195	64	112	142	434	513	462
Sundsvall	504	145	3	109	66	64	117	329	356	372
Lidingö	209	47	—	52	33	29	48	124	162	149
Sundbyberg	759	193	—	179	143	84	160	437	566	568
Motala	470	118	2	117	41	77	115	312	350	354
Borlänge	427	162	3	98	35	39	90	294	262	275
Kiruna	639	254	3	118	71	39	154	450	382	582
Kristianstad	338	88	1	65	36	35	113	237	249	323
Mölndal	497	144	3	99	48	89	114	350	350	347
Östersund	617	274	—	128	71	45	99	418	343	354
Nyköping	294	75	—	91	22	54	52	181	219	170
Växjö	427	128	2	96	54	45	102	277	297	326
Skövde	495	142	3	136	52	49	113	307	350	373
Skellefteå	505	145	8	94	80	45	133	331	352	461
Sandviken	428	111	—	110	53	77	77	265	317	283
Kristinehamn	621	222	3	139	46	76	135	436	396	391
Umeå	826	322	—	227	23	102	152	576	504	344

Glossary in English

allmänt barnbidrag	general child allowance	förekomst	frequency, extent
andel	share, participation (in)	förändring	change (increase or decrease)
annan hjälp	other form of relief (assistance)		
anstaltsvård	institutional care	genomsnitt(lig)	average
antal	number (of)	gift	married
art	type	gifta par	married couple
avdelning	section, department	granskning	examination
		grupp	group
barn	child(ren)	gång(er)	time(s)
barnavårdsnämnd	board of child welfare		
barnantal	number of children	hela	whole
barnbidrag	child(ren's) allowance(s)	hem	home
barnfamiljer	families with children	hjälp	aid, assistance, relief
bearbeta	compile, process	hjälpfall	relief case(s)
befolkning	population	hjälpfrekvens	frequency of social assistance
beläggning	number of patients under care		
		hjälpstagare	receiver(s) of assistance
biblioteksverksamhet	libraries	hjälpens art (beskaffenhet)	type (category) of assistance
bidragsförskott	allowance in advance	hjälp till uppehållet	assistance for living expenses
borgenslån	loans against security		(relief in the home)
bruk	use		
båda	both		
		hög, högre, högst	high, higher, highest
civilstånd	civil status, marital status		
		inkomstklass	income group
dag(ar)	day(s)	in natura	in kind
dylig	such, similar	inom	in
därav	whereof		
		kalendermånad	calendar month
egentlig	real	kläder	clothes
egentligt ålderdomshem	homes for the aged proper	kommun(er)	commune(s)
		kontant	cash
ej	not	kostnad	cost, charge, expense
enbart	only	kronikeravdelning	department for chronic cases (chronic invalids)
enkelrum	room for one person		
ensam	single	kvinna, kvinnor	woman, women, females
erhålla	receive	känd	known
		kön	sex
fall	case(s)	köping(ar)	borough(s)
familj	family		
familjetyp	category (type) of family	landsbygd	rural district(s)
familjeföreståndare	head (supporter) of family	landskommuner	rural communities
flera	several	lokala	local
folkmängd	number of inhabitants	lägre, lägsta	lower, lowest
folkpension	national pension	läkarbesök	doctors' visit(s)
fördelning (efter)	distribution (according to)	län	county

makar med barn	husband and wife with children	skatt(er)	tax(es)
makar utan barn	husband and wife without children	slut	end
man, män	man, men, males	slutsats	conclusion
med	with	socialhjälp	social assistance
medeltal	average (number), mean	socialhjälpslagen	Social Assistance Act
minderårig	minor (children)	socialnämnd	Social (Assistance) Committee
minskning	decrease, reduction	specialavdelning	special department
myndighet	authority	stad, städer	town(s)
månad(er)	month(s)	stickprov	sample
möjlighet	possibility	storlek	size
		särredovisa	report separately
ny(a)	new	tillhoppa	(added) together, all
och	and	tillhöra	belong
ogift	unmarried	total	total
okänd	unknown		
olika	different	undersökning	inquiry, investigation, survey
omfattning	coverage	uppgift	information
område	district, area	urvalsundersökning	sample
ort	place, locality	utan	without
		utgifter	expenses, expenditure
pensionsstyrelsen	the Swedish Pensions Board	utom	except
pensionär	pensioner		
person(er)	person(s)	varaktighet	duration
personal	employees	vecka, veckor	week(s)
platsantal, platsutrymme	number of beds(places)	vuxna	adults
primärmaterial	basic (primary) material	vård	care
procent	per cent (%)	vård på sjukvårdsanstalt	hospital care
		vård dagar	period of care in days
redovisa	report	vårdtagare	person(s) under care
regelbunden	regular	vårdtid	period of care
riket	country	värde	value
riksområde	region of the country		
rättslig	legal	ålder	age
		ålderdomshem	homes for the aged
saknas	is (are) lacking, missing	åldersfördelning	grouping by ages
samboende	living together	åldersgrupp	age group
sammanfattning	summary	år	year(s)
samtliga	all	åtnjuta	receive
sinnessjukavdelning	department for mentally cases		
		äldre	older
sjukdom	sickness, disease	änka, änklings	widow, widower
sjukhusvård	hospital care		
sjukvård	medical care	öka, ökning	increase
sjukvårdsanstalt	hospital, sanatorium	övrigt, övriga	other(s)